

Revija Zveze društev upokojencev Slovenije

F3ŽO od dneva
do dneva ...

Priznanje Državljan
Evrope doma

Utripi pokrajinskih
zvez, Lenartov sejem

**ZDUS PLUS,
mesečna revija**
Zveze društev upokojencev Slovenije

Za izdajatelja Janez Sušnik,
predsednik ZDUS

Odgovorni urednik

Črt Kanoni, telefon: 01/62 05 481
E-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si

Naslov uredništva:

ZDUSplus, Kebetova 9
1000 Ljubljana
Telefon: 01/519 50 86
e-pošta: urednistvo@zdus-zveza.si

Uredniški odbor:

Mija Pukl, Vera Pečnik, Anja Šonc,
Ljubo Jasnič

Dopisniki PZDU:

Celje: Milena Brečko Poklič,
041/629 820, milena.poklic@gmail.com

Dolenjska in B. krajina:

Marija Golob, 070/701 764

Gorenjska: Slavica Bučan,

041/347 030, slavica.bucan56@gmail.com

Koroška: Željko Kljajič, 031/387 660

zkljajic.kljajic@gmail.com

Pomurska: Vijola Bertalanič

vijola.pzdums@gmail.com

Posavska: Marija Krušič

pzduposavje@gmail.com

S. Primorska: Majda Marinič,

041/503 005, babicamm@gmail.com

Šaleška: Jože Miklavc, 041/693 369

joze.miklavc@gmail.com

Lektorica: Barbara Borko

Fotografije: Kaja Brezočnik, Anja Šonc,

Jože Miklavc, Franci Kerč, Silvo Koren,
Karlina Mermal, Janko Rabič, Tatjana
Kotnik, Črt Kanoni in fotoarhiv ZDUS

Tisk: Schwarz print d. o. o., Ljubljana

Oblikovanje in priprava za tisk:

NEBIA d. o. o.

Nepodpisani članki so last uredništva
oz. ZDUS.

Naklada 5000 izvodov

Cena 0,99 EUR

ISSN 2591-0205

[https://www.facebook.com/
ZDUS Zveza društev
upokojencev Slovenije](https://www.facebook.com/ZDUS-Zveza-drustev-upokojencev-Slovenije)

Drage bralke in bralci, dragi dopisniki, člani DU!

Dovolite mi, da se vam v imenu uredniškega odbora prisrčno zahvalim za vaš trud pri vsebinskem bogatenju naše revije. Veliko vaših poročil z različnih dogodkov smo prejeli in uredništvo postavlja pred nevhvalno vlogo »cenzorja,« da sami odločamo o tem, kaj bo našlo svoje mesto v reviji in kaj ne. Če ste bili v preteklosti navajeni, in je bila taka praksa, je zdajšnja uredniška politika naložila to odgovornost dopisnikom. **Oni odločajo o vsebinah, ki bodo objavljene v reviji, njihovi kontaktni podatki pa so navedeni v kolofonu.** Prosim vas, da se v bodoče ogibate pošiljanju prispevkov napisanih na roko, saj vemo, da je z rokopisi tako, da včasih še za seboj ne znamo kaj prebrati, kaj šele za kom drugim.

V uredništvu si želimo, bržčas pa je taka tudi vaša želja, da nam iz svojih logov pošljete kakšen zanimiv reportažni zapis, ki bi spodbudil slehernega izmed nas, da tak kraj ali lokalno znamenitost obišče in jo podrobno spozna. Gotovo ste opazili, da pišemo tudi o najbolj zaslužnih članih ZDUS. Prepričani smo, da je tudi v vaši PZDU kdo, ki je s svojim delom zaznamoval ali zaznamovala delo v pokrajini in si zasluži da jo, ali pa ga, поблиže predstavimo v naši reviji. Uredništvo vam na stežaj odpira vrata! Če se boste znašli v stiski, recimo kako kaj napisati, kako sestavek začeti in čemu dati poudarek, pokličite nas, ali pa nam pišite in skupaj bomo prav gotovo našli pot do končnega izdelka, utripa iz vašega DU. Korajža velja!

Kazalo

F3ŽO od dneva do dneva	4
Priznanje Državljan Evrope doma	7
Ministrska konferenca o aktivnem staranju, Lizbona 2017	8
Generalni svet EURAG zasedal na Dunaju	9
Za novo kulturo starosti in staranja	10
ZDUS ne podpira referendumu o noveli Zakona o zdravstveni dejavnosti	11
Sestanek z ministrico za zdravje, Milojko Kolar Celarc	12
DOM za varstvo starejših - naš novi DOM	13
Utripi pokrajinskih zvez	14
Naših 70 let: Vijola Bertalanič in Tomaž Banovec	23
Viharimo možgane, humor	24
Objave, razpisi, obvestila	26

Uvodnik predsednika ZDUS

Letošnja jesen je za naše upokoјence polna izzivov, ki terjajo, da se nanje aktivno odzovemo. Vse več je takih dogodkov, ki se eksistencialno zajedajo v življenja mnogih, in namesto da bi v miru preživljali svojo starost, razburjeni razmišljajo o tem, kaj še jim bo zakuhala politika. V tem mesecu smo imeli na ZDUS veliko pomembnih sestankov na katerih smo razpravljali o perečih temah in o njih preko medijev seznanili širšo javnost. Zdaj o njih pišemo tudi v tokratni številki naše revije. Na prvem mestu bi omenil nedavno sprejeto novelo Zakona o zdravstveni dejavnosti, zdaj pa skupina zdravnikov meni, da je pomanjkljiva in napoveduje referendum. V vodstvu ZDUS te pobude zdravnikov seveda ne podpiramo, kar pa ne pomeni, da imamo odklonilno stališče do zasebnega zdravniškega dela znotraj javne zdravstvene dejavnosti. Prav tako ne moremo podpreti zahtev, da bi podeljevanje koncesij še bolj sprostili saj smo mnenja, da bi morale podeljevanje le - teh potekati na podlagi razpisov in potreb znotraj mreže javne zdravstvene službe. Pri koncesijah, to moramo glasno poudariti, je potrebno določiti jasno mejo med javno in zasebno zdravniško dejavnostjo.

Več o tem si lahko preberete na straneh naše revije, kjer obširno pišemo prav o tej problematiki, saj smo na to temo sklicali novinarsko konferenco.

Rad bi še dodal, da smo z javnim zavodom RTV Slovenija (TVS) dosegli dogovor, da bomo vsaj enkrat mesečno, po potrebi pa tudi večkrat, gostje v oddaji »Dobro jutro« v kateri bomo lahko predstavili svojo aktualno problematiko, saj je znano, da velika večina naših upokoјencev redno spremlja omenjeni program. Prijetno branje nove številke vam želim,

*Janez Sušnik,
predsednik ZDUS*

Franc Hočevar,
mag. Dejan Židan,
Mija Puki, Janez Sušnik
in Vera Pečnik

17. festival od dneva do dneva

Pod okriljem Proeventa, Zveze društev upokojencev Slovenije in Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, se je zaključil 17. Festival za tretje življenjsko obdobje (F3ŽO). Časovno in vsebinsko se F3ŽO že vsa leta navezuje na 1. oktober, mednarodni dan starejših, in v ta namen pripravlja številne pogovore in predstavitve za zdravo in aktivno staranje. Festival, ki krepi medgeneracijsko povezovanje je soustvarjalo več kot 2.200 posameznikov, Cankarjev dom pa je od 26. do 28. septembra obiskalo več kot 17.000 obiskovalcev iz vse Slovenije. Festivala so se udeležila tudi tri predstavnštva: Makedonije, Srbije in Italije.

Prvi festivalski dan je bil v znamenju otvoritvene slovesnosti, ki je potekala v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma. Navzoče so nagovorili ljubljanski župan, Zoran Jankovič, predsednik ZDUS, Janez Sušnik, dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport, Karl Erjavec, minister za zunanje zadeve in predsednik DeSUS. V svojem govoru je predsednik ZDUS Janez Sušnik dejal, da starejši premalo izražamo svoje težave in ne najdemo usklajenih stališč, da bi se na ustrezen način povezovali in skupaj nastopali ter tako politiko kot javnost opozarjali na probleme s katerimi se soočajo starejši. Dotaknil se je še medgeneracijskega sodelovanja ZDUS z Mladinskim svetom Slovenije, saj je treba mlade pravočasno seznaniti in vključiti v medgeneracijsko problematiko z nasveti, ki so potrebni in koristni. Osrednja govorka na otvoritvi festivala je bila dr. Anja Kopač Mrak, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki je poudarila, da je potrebno krepiti medgeneracijsko solidarnost zato je z veliko mero optimizma nadajevala, da ugotavlja, da festival postaja vse bolj medgeneracijski. Največje navdušenje dvorane pa je požel otroški pevski zbor OŠ Maksa Pečarja iz Ljubljane,

ki je ob zvokih slovenske veteranske godbe zapel tri skladbe iz antologije slovenske mladinske filmske produkcije.

Geslo **Vsi smo ena generacija**, ki ga festival sporoča že četrto leto, je prav gotovo zaživelo v času 17. festivala, saj se je zvrstilo 65 izobraževalnih dogodkov, 130 kulturnih na dveh medgeneracijskih odrih, pet v Linhartovi dvorani, številni protokolarni, med drugim tudi prvo srečanje bivših ministrov za delo z aktualno ministrico dr. Anjo Kopač Mrak, v festivalskem okviru pa so organizatorji pripravili tudi šest natečajev za predstavnike različnih starostnih skupin.

Med številnimi okroglimi mizami velja omeniti prav posebno z delovnim naslovom, »Je skupaj lažje biti sam?«, ki je spregovorila o skupnostnih oblikah bivanja starejših in o novostih, ki jih skupaj na omenjenem področju pripravljata ministrstvo za delo, družino, so-

Z okrogle mize: »Je skupaj lažje biti sam?« Foto: Kaja Brezočnik

Delovni posvet ministrov za delo

cialne zadeve in enake možnosti in ministrstvo za okolje in prostor. Po predstavitev Vesne Dragan in Janje Romih iz omenjenih ministrstev je idejo medgeneracijske stanovanjske zadrage predstavil Klemen Ploštajner iz Zadrugatorja. Z veseljem ugotavljamo, da so ZDUS-ova večletna prizadevanja (projekt AOBIS, HELPS idr.) obrodila sadove, saj so bili naši predlogi o skupnostnih oblikah bivanja starejših (sobivalne, gospodinjске skupnosti) uvrščeni v nacionalni stanovanjski program 2015–2025. Z ministrstvom za okolje in prostor te dni pripravljamo kampanjo za osveščanje prebivalstva o teh oblikah bivanja, poznamo pa tudi že nekaj neformalnih pobud sobivanja starejših. Upamo, da bomo lahko kmalu poročali o odprtju skupnostne oblike bivanja starejših, ki jo bo ustanovil kateri od stanovanjskih skladov, občin ali kak drugi investitor.

Bivši ministri za delo o položaju zaposlovanja starejših

V okviru 17. Festivala za tretje življenjsko obdobje so se na povabilo pristojne ministrice za delo dr. Anje Kopač Mrak o strategijah vključevanja in zaposlovanja starejših odzvali bivši ministri za delo. Jožica Puhar, Vlado Dimovski, Janez Drobnič in Ivan Svetlik. Predstavili so zaposlovanje starejših v času lastnega ministrovanja in svoja videnja o stanju v državi danes. Puharjeva je spregovorila o stimulacijah in olajšavah pri zaposlovanju starejših, Dimovski splet makro in mikro sprememb, ki naj bodo cenejše, Drobnič se

je zavzel za čim bolj fleksibilne oblike tudi pri upokojevanju, saj bi to spodbudilo delovno aktivnost starejših, Svetlik pa je kot nesmiselno označil prisilno upokojevanje. Prav na to temo je naslednji dan potekala razprava, ki jo je vodil nekdanji predsednik SAZU in svetovalec predsednika republike za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Boštjan Žekš. Poudaril je, da je Slovenija uvedla prisilno upokojevanje starejših znanstvenikov na dveh zmotnih predpostavkah: Ni res in ni dokazov, da upokojevanje starejših znanstvenikov, intelektualcev odpira delovna mesta za mlajše! Po njegovem prepričanju tudi ne drži, da lahko znanje, ki ga je starejši intelektualci pridobil tekom življenja in dela brez škode zavržemo. Kot primer je navedel ZDA, kjer lahko človek dela, dokler je za to sposoben in dokler je njegovo znanje konkurenčno. Zavzel se je za spremembo neustrezne davčne zakonodaje, ki ovira delo starejših, težje pa bo spremeniti prevladujoče prepričanje, da odpiranje nekaterih skupin s trga dela prinaša drugim večje možnosti. Dodal je, da po njegovem mnenju velja ravno nasprotno – čim bolj je aktivna celotna družba, več novih delovnih mest se odpira. Dušan Bavec z Obrtne zbornice Slovenije pa je spomnil na ustrezne finančne spodbude delodajalcem za zaposlovanje starejših, ki naj bodo namenjene tudi za ohranjanje zaposlitve. Obrtnikom in podjetnikom pa bi morala zakonodaja omogočiti prejetje polne pokojnine kljub ohranitvi dejavnosti, pri čemer bi plačevali vse davke in ustrezne prispevke.

Medgeneracijski oder je ponujal pesmi in ples z vseh koncev in krajev

Vodstvo ZDUS si je z zanimanjem ogledalo vse, kar je bilo na ogled

Spremljevalni program

Festival je ponudil bogat kulturni, spremljevalni in izobraževalni program, poskrbel je za predstavitev vseh za starejše pomembnih e-storitev in njihove praktične prikaze, organiziral kuharske, športno-gibalne, plesne in druge delavnice, ni pa pozabil niti na medgeneracijsko povezovanje. Posamezna Društva upokojencev so se na številnih razstavah predstavljala z vsemi priložnostnimi aktivnostmi, ki jih izvajajo za svoje člane. Tako so lahko obiskovalci spoznali, kako so nekoč pripravljale dobrote v krušnih pečeh naše babice, klekljarice so predstavile svoje umetelne izdelke, rezbarji so razstavili svoje motive, ki so se v pretežni meri naslanjali na izročilo podeželja lovstva in ribolova, pletilje in kvačkarice pa so razstavile vse tisto, na kar smo v času potrošniške mrzlice že davno pozabili in kupimo kar v bližnjih prodajalnah. Jopice, kape, rokavice, nogavice, šale, plete ...

ZDUS-ova info točka, tik ob glavnem vhodu na prizorišče, je bila ves čas med najbolj obiskanimi informacijskimi središči. Naše marljive in nepogrešljive strokovne sodelavke so bile ves čas pripravljene ustreči z odgovori na številna vprašanja vsakomur, če ga je kaj begalo, ali se v množici ni uspel znajti, saj je bilo razstavljenec, ponudnikov krem in različnih »zdravil« toliko, kot na farmaceutskem simpoziju. Posebno pozornost si zasluži tudi omemba Odprtega odra, na katerem so se predstavljale folklorne skupine iz domovine in tujine. Nič nenavadnega torej ni, da je bilo tam ves čas polno obiskovalcev, ki so uživali ob plesu in glasbi, kakršna je nekoč združevala narode nekdanje skupne domovine.

Novosti za člane ZDUS

Kot je v navadi, so v številnih dvoranah potekale tudi razprave in okrogle mize o najbolj perečih temah starejših, številni pa so pripravili tudi novinarske konference. ZDUS se je s partnerji, Zavarovalnico Triglav d. d., Avto Krka, d. o. o. ter Avto-moto zvezo Slovenije, dogovorila o ugodnostih za člane, ki vam jih predstavljamo na zadnjih straneh revije. Anton Horvatič, direktor prodaje Erste Card d. o. o., pa je predstavil skupni produkt Diners Club ZDUS kartico in pozitiven odnos do tvrstnega sodelovanja.

Letošnji naziv za častnega ambasadorja je prejel predstojnik Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, antropolog in socialni delavec **dr. Jože Ramovš**, ki je snoval in sodeloval pri številnih dogodkih strokovnega programa in tudi na drugih organizacijskih ravneh dogodka. F3ŽO se je končal s popoldansko slovesno prireditvijo, na kateri sta zbrane nagovorila minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter podpredsednik Vlade, mag. Dejan Židan, ter podpredsednica Zveze društev upokojencev Slovenije Mija Pukl, ki je dejala, »da so nastopajoči svoj optimizem prenesli na množice obiskovalcev, saj je vsakdo prišel s svojo zgodbo, s svojimi občutji, razhajamo pa se z enotno mislijo in željo, da odpremo dlan in ponudimo pomoč vsakomur, ki je pomoči potreben, in z zavedanjem, da sta medsebojna pomoč ter razumevanje položaja starejših, edini načeli, ki ne pristajata na izkoriščanje in nepravilno delitev ustvarjenega.«

Na Festivalu za tretje življenjsko obdobje smo združili moči

ADA
Age Demands Action

HelpAge
International
global network

Age Demands Action is a HelpAge global network campaign

Delovna skupina za nenasilje v zdravstveni negi, ki že 18 let deluje pri Zbornici – Zvezi, je letos prvič sodelovala z Zvezo društev upokojencev Slovenije (ZDUS) na Festivalu za tretje življenjsko obdobje. Delovna skupina za nenasilje v zdravstveni negi je imela svoje mesto na stojnici ZDUS-a, kjer smo se v II. kleti CD po urniku zvrstile nekatere članice Delovne skupine: Irena Špela Cvetežar, Darinka Klemenc, Vesna Sekelj Rangus, Sonja Kovač in Dora Lešnik Mugnioni, strokovna sodelavka. Pridružila se nam je tudi Veronika Pretnar Kunstek, bivša predsednica Zbornice – Zveze in dolgoletna članica Delovne skupine za nenasilje, ki se ji zahvaljujemo za pomoč in sodelovanje. Enako gre zahvala mag. Jožici Eder, predsednici Častnega razsodišča pri Zbornici – Zvezi, ki je predlagala in oblikovala »Moj kartonček« in sodelovala na stojnici.

Na naši stojnici so se ustavljali zelo različni obiskovalci in obiskovalke: posamezno, v dvojicah, v skupinah, cel avtobus ... Pogled na plakat, ki je opozarjal na nasilje nad starejšimi, je nekaterim vzel besedo, postali so, se zamislili, ga gledali molče, nato pa eni spregovorili (redki o nasilju odkrito), drugi ne in se podali naprej. Kot da opozarjamo na temo, ki ne spada v to prešerno vzdušje, a tak je bil samo hipni vtis. Veliko ljudi je spotoma poseglo po na široko

razstavljenih in prav za to priložnost narejenih »Mojih kartončkov« v prepoznavni lila barvi celostne podobe Zbornice – Zveze. V kartonček imajo ljudje možnost zapisati svoje osnovne podatke: koga obvestiti v nujnih primerih, podatke o svojem osebnem zdravniku in medicinski sestri (tel. številka, naslov ambulante, alergije), o zdravljenih, ki jih prejema, in o svojih boleznih. Skupaj s kartončkom smo veliko obiskovalcem naše stojnice ponudili še **protokol**, ki ga je prav za to priložnost pripravila naša delovna skupina, v dogovoru z ZDUS-om, in nosi naslov: »Nasilje nad starejšimi. Kako lahko pomagamo?«

Ena od starejših gospe je nekaj časa molče gledala naše gradivo na stojnici, potem pa povedala, da je bila uporabnica varne hiše. In da so takšna gradiva potrebna, kajti ko se je njej godilo najhuje, se ni znala nikamor obrniti, le na policijo. Prav tako sta dve obiskovalki spregovorili o težavah v partnerski zvezi zaradi odvisnosti od alkohola, več sogovornic pa je omenilo tudi primere nasilja nad starejšimi v svojem okolju. Obiskali so nas celo ministri: Dejan Židan, Anja Kopač Mrak, Andreja Katič, Karl Erjavec in njihovo spremstvo. In obiskala nas je delegacija ZDUS-a: predsednik Janez Sušnik, obe podpredsednici Vera Pečnik in Mija Pukl in drugi. Ne nazadnje gre velika zahvala ZDUS-u, posebej še Anji Šonc, za prijazno, korektno in profesionalno sodelovanje.

Priznanje Državljan Evrope doma

Naslednji reportažni zapis bi lahko začel z misljo naše podpredsednice Mije Pukl, ki jo je izrekla v svojem sklepnem nagovoru ob koncu letošnjega F3ŽO. »Da ponudimo pomoč vsakomur, ki je pomoči potreben.« Prav te besede so osnovno načelo programa Starejši za starejše. Ljubljana je bila že krepko zavita v noč, ko smo se prostovoljke in prostovoljci iz vse Slovenije zbrali na avtobusnem postajališču na ljubljanskem Viču. Megle, ki je sicer v teh jesenskih dneh spremljevalec noči, nismo niti opazili, saj je skoraj dnevna svetloba številnih luči osvetljevala prostrano parkirišče. Dobre volje in optimizma pred več kot 1000 km dolgo potjo je bilo dovolj. Dovolj, da jo bomo primerno razdelili po poti od Avstrije, Nemčije, Luksemburga pa vse do Bruslja, ki je bil naša končna postaja.

Ponedeljek, 9. oktobra, se je skoraj poslavljaj, ko smo sedli vsak na svoje mesto v udobnem avtobusu in se odpravili na pot. Kaj pot ... Romanje! Kako pa naj poimenujemo več kot 15 urno vožnjo z avtobusom? Pot nas je vodila skozi karavanški predor in na oni strani sončne dežele, čeprav obsijane z luno, sem pomislil na Rožco. Na kraj, ki je bil nekaj sto metrov oddaljen od nas v avstrijskem Rosentallu in seveda na našo Rožco, ki bo v imenu prostovoljk in prostovoljcev prejela tako visoko priznanje Evropskega parlamenta. V okolici Salzburga smo imeli prvi postanek. Oooo, kako je prijalo pretegniti noge in narediti nekaj korakov. Utrujenost, pomešana z zaspanostjo, se je kar izgubila, pa tudi skodelica kave je k temu precej pripomogla. Koliko postankov še? Trije, štirje? Čas bomo torej merili v postankih in ne v kilometrih ali urah. Dvajset minut na vsakih tristo prevoženih kilometrov? Kdaj se je naredilo jutro najbrž nihče od nas ni točno vedel. Prostrano parkirišče v okolici Karlsruheja je bilo kot nalašč za »domač« zajtrk. Številne vrečke in škatle, ki so se znašle mizi, so hitro razkrile vsebino dobrot, ki so se sramežljivo skrivale v njih. Primorke so na mizo postavile stojalo za rezanje pečene pršuta, Zasavke so postregle s pehtranovo potico, Prekmurke pa s pecivom in lokalnimi specialitetami iz domače kuhinje. Drugi, ki razen dobre volje nismo imeli s seboj ničesar, pa smo pod vplivom razdraženih in nabreklih brbončic poskrbeli, da je ostalo bore malo od razstavljenega in želodčkom ponujenega.

Več kot pol poti je bilo že za nami, pred nami pa naraščajoča radovednost v pričakovanju kakšen je Evropski parlament, ki si ga je vsak od nas predstavljal po svoje. Okrog enajste ure smo imeli vnovičen počitek v bližini Eupna, tokrat že v Belgiji. Kava, voda, pa ... vodaaaa. Kako pot izsuši telo, pomislim. Pot ali potica? Kaj pa pršut? O, ta pa zna dehidrirati telo, če ni v bližini primerne tekočine. Malo po tretji uri popoldne nas je avtobus pripeljal do Evropskega parlamenta, pred katerim nam je dobrodošlico zaželel Damjan Stanonik iz kabineta Iva Vajgla. Mimo varnostne službe, kamer in rentgenov, nas je vodil do male sejne dvorane, v kateri sta nas sprejela in pozdravila evropska poslanca. V sproščnem razgovoru sta odgovarjala na številna vprašanja, ki so jih postavljale prostovoljke in prostovoljci, nista pa seveda pozabila povedati, kako bo potekala slovesnost podelitve priznanj in kako je bilo z nominacijo programa Starejši za starejše. Kot je bilo razumeti, se tudi tako daleč od doma ne moremo zediniti komu kaj in kako, kot da je humanitarni program Starejši za starejše političen program, ki je obarvan s to ali ono farbo. Škoda! V večernih urah smo se odpravili v hotel Husa Presidential Park, v katerem bomo prespali. Ampak,

Poslanca Vajgl in Šoltes po prejemu darila ZDUS

saj veste! Bruselj v večernih urah je vabljev in mamljiv. Zvabi te v svoje naročje, pa če hočeš ali ne. S kolegom Borisom Jaušovcem iz uredništva časopisa Večer sva si zaželela videti nekaj nočnega življenja, pa čeprav ob vrčku piva. In sva šla. Nekaj korakov sem, nekaj tja, in našla sva prisrčen lokal, v katerem je vrček piva stal dva evra. Po vrnitvi v hotel sva se prelevila v turistična vodiča za naše prostovoljke, saj je bila cena piva za hotelskim šankom celih 6 evrov. Na vsak evro je treba paziti, kajne!

Po zajtrku smo spet zasedli svoja mesta v avtobusu in se odpravili do parlamenta, kjer nas je spet pozdravil Damjan in nas popeljal na ogled centra mesta. Povedal nam je, da Bruselj nima le dečka, ki lula (Manneken pis), ampak tudi deklico, ki prav tako lula, a je ta skulptura precej nepoznana. Seveda smo si jo ogledali in bili navdušeni nad njo kot tudi nad arhitekturo in lepotami evropske prestolnice. Ob dvanajsti uri smo se spet srečali z evropskima poslancema, pridružila pa se nam je tudi dr. Mateja Kožuh Novak in odšli smo na skupno kosilo v umetniško četrt Bruslja, v Italijansko restavracijo, ki je bila njega dni slovenska! Ja, imeli smo jo, res, pravo slovensko gostilno sredi Bruslja!

Po kosilu sta oba, tako Vajgl kot Šoltes, prejela še darila ZDUS, umetniški sliki Pirana in solinarja, ki sta ju prejela iz rok podpredsednice ZDUS Vere Pečnik in vodje programa Starejši za starejše, Rožce Šonc. Še tiramisu in kavica, potem pa prosto do 17.00 ure in nato zbor pred parlamentom in odhod v veliko dvorano na podelitev priznanj.

Skupaj zmoremo, skupaj smo močnejši. Bruselj, Glavni trg

S priznanjem na odru Evropskega parlamenta ...

Letošnje leto je evropski parlament potrdil petdeset prejemnikov nagrad. V imenu ZDUS je nagrado prejela nekdanja predsednica ZDUS dr. Mateja Kožuh Novak, pobudnica začetka izvajanja programa, ki v sedanjih obliki obstaja že od leta 2004. Na odru pa sta se ji pridružili še podpredsednica Vera in vodja programa Rožca. Evropski parlament je z nagrado Državljan Evrope prepoznal, da program medsebojne pomoči starejših predstavlja izjemen primer dobre prakse na področju prostovoljstva, ki omogoča bolj kakovostno in neodvisno življenje starejših. Skozi prizadevanja za boljše razumevanje in razvoj kulture sodelovanja med generacijami pa odseva pomembne evropske vrednote prostovoljstva, humanitarnosti, povezanosti, vzajemnega razumevanja in sočutja ter socialne kohezije in družbene solidarnosti.

Nič ne bo narobe, če ponovimo, da program Starejši za starejše izvajamo že v skoraj 300 društvih upokojevcev in 13 pokrajinskih zvezah, pokriva pa približno 63 % ozemlja Slovenije in zajema 136 občin. Prostovoljci so po podatkih iz avgusta letos v 13 letih opravili približno 8 milijonov ur prostovoljskega dela ali več kot 870.000 obiskov starejših. Pomagali so več kot 168.000 starejšim od 69 let oziroma kar 70 % vseh prebivalcev, starejših od 69 let. Rezultati analize programa so pokazali, da je od vseh vključenih kar 35 % takih, katerih lasten prihodek ne zadostuje za preživetje in si pomoči sploh ne bi mogli plačati, zato je zanje program ključen.

»Zelo sem vesela, da so naše prostovoljke in prostovoljci prejeli nagrado Državljan Evrope, saj to pomeni posebno priznanje. Evropska unija je prepoznala pomen programa, še preden je program to priznanje dobil doma. Upam, da bo to zganilo predvsem tiste, ki imajo v Sloveniji moč odločanja, da bomo lahko program razširili na celotno Slovenijo, saj trenutno za širitev ni dovolj sredstev. Menim,

... in s priznanjem na prizorišču v avli parlamenta

da je program Starejši za starejše izjemno pomemben projekt, tako za starejše kot tudi za prihajajoče generacije ...« je dejala Novakova. Evropski parlament vsako leto podeli nagrado Državljan Evrope, ki se podeljuje za posebne dosežke na področjih dejavnosti ali dela državljanov, skupin, združenj ali organizacij, ki so izkazali izjemno zavezanost spodbujanju boljšega vzajemnega razumevanja in tesnejšega povezovanja med državljani držav članic, ali omogočanju čezmejnega ali mednarodnega sodelovanja v Evropski uniji v kontekstu vrednot iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Kandidate lahko predlagajo le poslanci Evropskega parlamenta, vsak poslanec pa lahko vsako leto predloži le po eno kandidaturo. Odbor za podelitev nagrade vsako leto s predlaganega seznama izbere do 50 dobitnikov, pri tem pa upošteva uravnoteženo geografsko porazdelitev ter zastopanost moških in žensk. Naša Rožca je bila seveda v centru pozornosti vseh nas. Priznanje Državljan Evrope je seveda še najbolj njeno, čeprav si ga zaslužijo vsi. Revija Zarja jo celo predlaga za Slovenko leta! Desetega oktobra je bila Rožca Šonc predstavljena v Zarji in tam boste našli tudi pravila z navodili, kako glasovati. Ivo Vajgl in Igor Šoltes sta bila ves čas našega bivanja v Bruslju med nami edina evropska poslancina iz Slovenije. No, razumljivo, saj to je bila tudi njuna nagrada za uspešno nominacijo našega programa, vendar se vseeno v misli tihotapi zla slutnja, kot da ostali naši izbranci ne zastopajo interesov skupne države, Slovenije. Žalostno in malomarno do vseh slovenskih upokojevcev. Še bolj žalostno pa je spoznanje, da se je obema evropskima poslancema po koncu podelitve priznanj pridružil (le) Franc Bogovič. Pridružil, ko je bilo na vrsti skupinsko fotografiranje(?!). Bilo bi bolje in bolj sporočilno, če ga sploh ne bi bilo.

Besedilo in foto, Črt Kanoni

Ministrska konferenca o aktivnem staranju, Lizbona 2017

Letošnja ministrska konferenca je potekala pod naslovom Trajnostna družba za vse starosti, uresničevanje potencialov dolgega življenja. Ekonomska komisija Združenih narodov za Evropo (UNECE) je že leta 2002 na konferenci v Madridu sprejela mednarodni načrt aktivnega staranja, zaveze ministrskih predstavnikov pa se preverjajo vsakih pet let s poročili držav pristopnic. Tak načrt se je sproti dopolnjeval do leta 2007 v Leonu, in 2012 na Dunaju, ko

so bili sprejeti regionalni akcijski načrti za izvajanje sprejetih zavez (MIPPA – RIS)

Letošnja ministrska konferenca je potekala dvofazno. Pred uradnim začetkom smo se sestali predstavniki nevladnih organizacij združeni v okviru Age Platform in EURAG (mimogrede, ZDUS je prisoten v obeh združenjih. V Age Platform Europe s sedežem v Bruslju, katerega člani so zgolj iz EU in Eurag-a s sedežem v Pragi, v katerem so člani predstavniki EU, kot tudi

nevladne organizacije drugih držav.) Po enodnevnem zasedanju smo sprejeli Politično deklaracijo nevladnih organizacij s priporočilom državam pristopnicam, da s sprejetimi zavezami in že sprejetimi ukrepi učinkovitega nadzora s tega področja nadaljujejo z monitoringom kakršnekoli oblike starostne diskriminacije in ponižujočega ravnanja proti starejšim osebam. Posebno pozornost pa bo potrebno posvečati izzivom s katerimi se soočajo starejši ljudje in pa tistim kazalnikom, ki kažejo kakšen je resničen vpliv obstoječega okvira MIPAA, oz. zavez članic, saj bomo le tako vedeli kaj se v regiji dogaja. Podprli smo nov, zavezujoč instrument ZN za boj proti kršenju človekovih pravic, (starejših oseb) še posebej pa opozorili na starejše migrante, saj tudi zanje veljajo zaveze Madridske politične odločitve MIPAA. Na ministrski konferenci je potekal tudi raziskovalni forum o staranju, na katerem so svoje poglede in raziskave izmenjali raziskovalci različnih vladnih, univerzitetnih in drugih raziskovalnih organizacij članic UNECE. Zadnji dan sta bila predstavljena dva projekta. Izjava raziskovalcev in Politična deklaracija nevladnih organizacij. Predstavljene so bile ugotovitve petinštiridesetih držav o izvajanju zavez MIPAA – RIS. Na podlagi teh je bila kot nadgradnja Madridskega mednarodnega načrta aktivnega staranja in regionalnega akcijskega načrta sprejeta Lizbonska ministrska deklaracija s podnaslovom: Trajnostno naravnana družba za vse generacije z zavedanjem o možnostih, ki jih prinaša dolgo življenje (A Sustainable Society

Konferenčna dvorana v Lizboni

for All Ages: Realizing the Potential of Living Longer) Z našo predstavnico v EURAG-u in AGE Platformi Jožico Puhar sva predlagali, da se vzpostavi spletna podstran ZDUS, kjer bodo dosegljivi vsi ključni dokumenti o teh zavezah.

Vsi dokumenti so objavljeni na spletni strani UNECE, <https://www.unece.org/index.php?id=45245>

Generalni svet EURAG zasedal na Dunaju

Letošnje srečanje Generalnega sveta EURAG je potekalo pretežno v znamenju praznovanja 55-letnice obstoja organizacije, s posebnim poudarkom na dosežkih zadnjega štiriletnega obdobja, ki za organizacijo pomeni rast in izboljšanje položaja. Člani organizacije prihajajo tako iz Evropske unije kot širše. Iz Albanije, Islandije, Izraela, Ukrajine in Švice. Na septembrskem srečanju se je pridružila tudi Zveza upokojenskih organizacij iz Rusije. Članstvo v EURAG ni vezano na starost ampak na delovanje in interes. To je zveza organizacij starejših in za starejše zainteresiranih posameznikov.

Svojo desetletnico obstoja je v tem času obeležila tudi EURAG podružnica iz Avstrije, ki jo vodi Gertraud Daye. Predstavlja živo zgodovino te organizacije, saj v njej deluje najdlje. Začela je že leta 1960 in delala za takratno Evropsko delavsko združenje samopomoči starejših. Iz tega je leta 1962 nastala sedanja organizacija EURAG – Evropska federacija starejših oseb. Bistveni premik v pomenu organizacije je nastal leta 1979, ko je dobila status v Ekonomsko socialnem svetu OZN. Z njegovo evropsko podružnico, Ekonomsko komisijo Združenih narodov za Evropo, tesno sodeluje tudi zdaj in v njej zastopa vse evropske nevladne organizacije. EURAG je bil organizator in koordinator evropske civilne družbe tudi pri oblikovanju prispevka nevladnih organizacij za Ministrsko konferenco o staranju v Lizboni. Predstavniki Islandije, Gisli Pall, pravi, da je bil EURAG pobudnik in predlagatelj mnogih projektov, še preden se je za področje starejših organizirala EU. Tudi zdaj se odlikuje s svojo neodvisnostjo in pobudami, ki jih oblikuje na osnovi spoznanih izzivov svojega članstva. Aktualni predsednik, Dirk Jaree, meni, da je največja vrednota te organizacije, da v njej delujejo samo prostovoljci, ki niso od nikogar odvisni in v tem smislu svobodni za predloge in

Predsednik Dirk Jaree med nagovorom

opredelitve – za razliko od AGE platforme, ki je vezana na EK in se odziva na njene poteze.

Letos sta EURAG medalji dobila dva dolgoletna zaslužna člana – 90-letni Gerchart G. Haag iz Nizozemske in že omenjena Gertraud Daye iz Avstrije. Del programa srečanja so bile volitve vodstva, in sicer razrešitev dosedanjih funkcionarjev in volitve novih. Po podanih poročilih o opravljenih nalogah so bili predsednik, oba podpredsednika in sekretarka ponovno izvoljeni. Iz poročila o finančnem stanju organizacije pa izhaja, da si je organizacija tudi finančno opomogla. Gostitelji so nam razkazali tudi znamenitosti Dunaja, v triurnem pešačenju po njegovem centru. EURAG bo nadaljeval s standardnimi programi in projekti, ki že tečejo, kot npr. urjenje spomina v centru, ki ga vodi Dana Steinova, sodelovanje v nekaterih specializiranih komitejih OZN, v Socialni platformi Evrope, v AGE platformi ... V splošnih usmeritvah pa se sklicuje na Deklara-

cijo sprejeto na Ministrski konferenci v Lizboni. EURAG bo spremljal njeno uresničevanje v prihodnjih petih letih. Tudi zaveze iz Madrida izpred petnajstih let še niso dosegle vseh starejših.

Osnovno vodilo nam mora biti: »Nikogar ne smemo pustiti zadaj.« Ob tokratnem srečanju je bil organiziran mednarodni simpozij pod naslovom »Medgeneracijsko sodelovanje in solidarnost«.

Spremljali smo vrsto predstavitev dobrih praks sodelovanja mlajših in starejših oseb pri izvajanju istih aktivnosti, medsebojnega učenja in drugih oblik sodelovanja, pa tudi nekaj rezultatov opravljenih raz-

iskav na to temo. Dogajanje so popestrili nastopi študentov mednarodne glasbene šole na Dunaju. S strani Slovenije je imela referat prof. dr. Ana Krajnc s temo »Srebrna ekonomija kot pogoj za medgeneracijsko sodelovanje in solidarnost«.

Kulturna skupina iz Rige, ki je bila na svoji turneji po nekaterih evropskih državah v tistem času na Dunaju, se nam je pridružila in pripravila kratek kulturni program. Razgibala je vse prisotne, nekateri pa so se ob prijetni melodiji kar malo zavrteli.

Jožica Puhar, foto Jens Sekkal

Za novo kulturo starosti in staranja

Kako priti do vedrejšje podobe starosti, je tema moje knjige. S pojavom nove kulture staranja in s tem povezane humane in vedrejšje podobe starosti je potrebno za spreminjanje stare podobe nekaj storiti. Najprej spoznavati in odpravljati tabuje, predsodke, stereotipe, ki so na pragu procesa staranja (65 let) in tistih, ki so v tretjem življenjskem obdobju.

Vse generacije morajo dati svoj prispevek za učinkovito družbo. V sožitju generacij so skriti neizkoriščeni viri ustvarjalnega skupnega učenja, novih spoznanj, znanj, spretnosti in razumevanja. Človek najde pravo integracijo s socialnim okoljem le, če je dejaven na vseh področjih življenja. Ni dovolj le sedeti križem rok in se pritoževati nad stvarmi, ki te motijo v lastni državi. V Sloveniji je premalo pozornosti podanih že uveljavljenim primerom dobrih praks. V knjigi so moji prispevki s festivalov za tretje življenjsko obdobje preteklih dvanajst let, objavljeni članki in predavanja. Vsa poglavja v knjigi opisujejo in potrjujejo, da je Festival za tretje življenjsko obdobje – Vsi smo ena generacija – daleč pred državo pri razumevanju celostne problematike in nujnem sodelovanju vseh vladnih resorjev in vseh strok na področju kulture staranja in starosti. Knjiga je razdeljena na enajst poglavij. Ko v knjigi pišem o odporu do starih ljudi, staranja in starosti, ter s tem povezanega socialnega ali psihičnega zapostavljanja in podcenjevanja starih ljudi zaradi njihove starosti, uporabljam termin *staromrzništvo*. Leta 2010 je Inštitut Antona Trstenjaka in avtor Jože Ramovš v Slovarju pojasnil besedo *staromrzništvo*. Pojav je tipičen predsodek ali stereotip. V strokovni literaturi je uveljavljen angleški izraz *ageism*; predlagal ga je leta 1969 Robert Butler, ustanovitelj ameriškega Nacionalnega inštituta o staranju. V slovenščini se je pred leti začel uporabljati izraz *starizem*. Slavist in leksikograf dr. Tomo Korošec je ob ugotovitvi, da beseda *starizem* v slovenščini ni oblikoslovno in pomensko primerna, predlagal za ta gerontološki pojav nov strokovni izraz *staromrzništvo*. Oblikovan je po vzoru izrazov za podobne pojave, npr. ljudomrzništvo, delomrzništvo. Izraz *staromrzništvo* jasno izraža vsebino pojava, o katerem govorimo: prvi del besede govori o staranju, starosti in starih ljudeh, drugi del o negativnem odnosu do tega trojega. Čeprav je izraz *staromrzništvo* nov – novi strokovni pojmi pa potrebujejo svoj čas, da se jih navadimo – je v javnosti takoj naletel na odobravanje; strokovni krogi in drugi ljudje, ki so prišli z njim v stik, so ga kmalu privzeli. Pri predsodkih, stereotipih in staromrzništvu gre za neupravičeno posploševanje nekaterih lastnosti na vse posameznike v skupini. Psihološke raziskave (Vid Pečjak) so potrdile le eno skupno značilnost starejših: to so individualne razlike! Vsakega človeka ocenjujemo kot individuum, ne pa kot člana neke koledarske skupine! Z daljšanjem življenja se danes tretje življenjsko obdobje raztegne na dolgo obdobje od 30 do 40 let. Tem desetletjem naj bi dali novo

Milan Pavliha na vrhu Šmarne gore z vnukinjo

rast, novo vsebino, drugo kariero. Kako, nam kažejo zgledi ljudi, ki so po upokojitvi uspeli premagati socialni stereotip o starosti in so si priborili pravico, da živijo po svojih zmožnostih vse do konca življenja. K dejavni starosti spada tudi sodelovanje pri družbenem odločanju. Brez starejših je odločanje enostransko in rešitve samo delne. Enakomerno med vse generacije porazdeljena družbena moč je cilj sodobnih družb. Po različnih ukrepih je Slovenija blizu skandinavskim državam, saj osnovne socialne pravice, zdravstvo, šolstvo, pokojnine, socialno varstvo itd., zagotavlja vsem prebivalcem. Vendar je država najbolj socialna, kadar svojim prebivalcem zagotavlja delo. Tu pa čakajo Slovenijo še velike preizkušnje.

V knjigi opisujem zglede dejavnega življenja v starosti. Vid Pečjak v svoji knjigi Psihologija staranja omenja dosežke seniorjev k svetovni zakladnici znanja po 70, 80 in celo 100 letu življenja. Zgled dejavnega življenja v starosti je Manica Sancin, ki jo je predstavilo Delo v rubriki Kariera in delo, 22. septembra 2017. Pri 69 letih je polno zaposlena in polna idej. V 70 letih prejšnjega stoletja je imela v žepu diplomu iz kemijske tehnologije in magisterij iz varstva okolja. Po upokojitvi je končala študij v novem programu Organizator socialne mreže. Njena srčna želja in poslovna ideja sta ustanoviti dejavni dnevni vrtec za starejše. Zoperstavlja se nedopustnemu dejstvu, da so postopki za postavitve ustanov, ki jih bo starajoča družba čedalje bolj potrebovala, tako zapleteni in birokratski. Naj končam z mislijo nekdanjega ministra za zdravje, dr. Božidarja Voljčca: »Pred obličjem starosti smo vsi enaki, zato naj bo prispevek tretje generacije slovenski družbi v tem, da bodimo dejansko vsi enaki. Dokler smo živi, nam vsak dan ponuja nove priložnosti. Bistvo in dragocenost življenja je ravno v tem, da imamo odprte vse možnosti.«

Milan Pavliha, foto zasebni arhiv MP

ZDUS ne podpira referendumoma o noveli Zakona o zdravstveni dejavnosti

Podpredsednica ZDUS Vera Pečnik, predsednik ZDUS Janez Sušnik in mag. dr. Martin Toth, član ZDUSove ekspertne skupine za zdravje

Zadnje dni poslušamo predvsem iz zdravniških vrst zahteve in predloge za referendum o zakonu o zdravstveni dejavnosti. V vodstvu ZDUS te pobude skupine zdravnikov ne podpiramo. Prav tako ne podpiramo zahtev, da bi podeljevanje koncesij še bolj sprostili. Nasprotno! Mnenja smo, da bi moralo podeljevanje koncesij potekati na podlagi razpisov potreb, skladno z merili za določitev mreže javne zdravstvene službe. Ker le te v Sloveniji kljub zakonskim določilom nimamo, je tudi podeljevanje koncesij, ki so sestavni del te javne mreže, v neskladju z veljavno zakonodajo.

Ob podeljevanju koncesij je nujno zagotoviti jasno mejo med javno dejavnostjo, ki jo opravlja posamezni izvajalec, od morebitne zasebne dejavnosti in glede delovnega časa, finančnih sredstev itd. Zasebna dejavnost bi se tako lahko opravljala le po opravljenih obveznostih do javnega sistema oziroma koncesijske pogodbe.

Pobuda za vrnitev seniorskih olajšav

Janez Sušnik, predsednik ZDUS, je dejal, da so na Zvezi društev upokojenцев Slovenije že ob sprejemanju Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o dohodnini v letu 2016 dali pobudo oz. predlog za uvedbo osebne olajšave za osebe po dopolnjenem 70. letu starosti – t. i. seniorsko olajšavo, ki jo je ukinil Zakon o spremembi in dopolnitvi zakona o dohodnini. Uživanci pokojnin do višine 1.332,03 EUR so bili do spremembe zakona oproščeni plačila akontacije dohodnine, kar pomeni, da je imela nova določba vpliv na obračun pri višjih pokojninah. Dejal je, da v skladu z navedenim na ZDUS-u predlagajo ponovno uvedbo seniorske olajšave, in sicer tako, kot jo je določal Pravilnik o določitvi olajšav in lestvica za odmero dohodnine za leto 2013, dvigne pa se naj starost iz 65 let na 70 let. Iz analize gmotnega položaja upokojenцев je razvidno, da se stroški preživetja s starostjo dvigujejo, in sicer pri starosti 70 let za 11 % in naraščajo do 30 %. Tudi zato predlagajo, da se seniorska olajšava ponovno uvede in veljala za uživalce, ki bi izpolnili 70 let starosti.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah ZPIZ-2

Predsednik Sušnik je predstavil predlog ter mnenje ZDUS glede predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah ZPIZ-2. Predlaga, da se sprejme ureditev, ki bo zajemala upoštevanje dobe, pridobljene s prostovoljno vključitvijo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ker se jim po ZPIZ-2 doba, ki so jo pridobili s prostovoljnim vstopom v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje pred letom 2013, ni več štela na enak način kot po predhodni ureditvi pred letom 2013. Uživalec pokojnine, ki je z upoštevanjem časa prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje do 31. 12. 2013 uveljavil pravico do pokojnine, ki je zanj manj ugodna, lahko zahteva novo odmero pokojnine. Za pridobitev pravice do pokojnine sta dva pogoja in sicer pokojninska doba in starost. Pridobivanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja je vezano na plačilo prispevkov, saj se v zavarovalno dobo v skladu s 133 čl. ZPIZ-2 štejejo zgolj obdobja zavarovanja, če so bili za to plačani prispevki. Ne glede na to pravilo se po 134 čl. ZPIZ-2 štejejo tudi obdobja, v katerih je delodajalec obračunal prispevke za obvezno zavarovanje od zavarovančeve plače, vendar jih ni plačal v pokojninsko in invalidsko zavarovanje. To pomeni, da se delavec v delovnem razmerju obdobja zavarovanja štejejo v pokojninsko dobo v celoti in se upoštevajo tako pri izpolnitvi pogojev in odmeri pravice. Če delodajalec ne naredi obračuna prispevkov za svojega delavca, naj bi v bodoče obračun prispevkov namesto delodajalca naredil ZPIZ in ta obračun posredoval FURS-u, ki bo delodajalca terjal za prispevke. S tem ko bo obračun narejen, bo delavec imel priznano pokojninsko dobo in ustrezne pravice. To pa ne velja za druge kategorije zavarovancev (samozaposlene, družabnike), ker so ti dolžni sami za sebe narediti obračun in plačati prispevke, v primerjavi s delavci v delovnem razmerju, ki običajno nimajo vpliva na delodajalca, da le-ta naredi obračun in plača prispevek.

Sestanek z ministrico za zdravje, Milojko Kolar Celarc

8. seje ZDUS-ove Komisije za zdravstveno varstvo in duševno zdravje, ki je potekala dne 16. 10. 2017 so se poleg članov komisije in vodstva ZDUS udeležili tudi ministrica za zdravje, Milojka Kolar Celarc, z ekipo, podpredsednik Zdravniške zbornice, prim. Dean Klančič, z odvetnikom Zdravniške zbornice ter Darinka Klemenc iz Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Razprava je tekla o več zakonih, najprej pa sta potekala predstavitve novele Zakona o zdravstveni dejavnosti in predstavitev stališč o zbiranju podpisov za razpis referendumu omenjenega zakona. Janez Sušnik je dejal, da želijo na skupnem sestanku upokojujenci izvedeti, če je zbiranje podpisov upravičeno ter če lahko s tem referendumom rešimo srž težav. Poudaril je, da naj nima nihče ta sestanek za slabonameren in da želijo zgolj predstaviti svoje mnenje in dobiti utemeljitve.

Novela Zakona o zdravstveni dejavnosti

Milojka Kolar Celarc je dejala, da je vesela, da se bodo soočili z argumenti in dejstvi. Poudarila je, da v javnosti kroži veliko neresnic, zavražanja in neetičnega obnašanja s strani različnih skupin. Predstavitev je zaključila z besedami, da menijo, da referendum ni potreben ter da se želi preko pleč bolnikov doseči nek interes določene skupine ljudi.

mešanju javne in zasebne dejavnosti ter da je potrebno narediti red in podrobneje določiti pogoje za opravljanje zdravstvenih storitev zasebnikov na račun javne zdravstvene blagajne. Poudaril je, da je zdravstveni delavec, če je utrujen, škodljiv tako v javni kot v zasebni službi. Menijo, da mora koncesionar prevzeti enake dolžnosti kot so določene v javnem zavodu. Dejal je, da od Zakona o zdravstveni dejavnosti pričakujejo več, kot le ureditev koncesij, saj se je v tem času veliko spremenilo.

Zakon o dolgotrajni oskrbi

Tatjana Buzeti iz ministrstva za zdravje je dejala, da imajo pripravljen osnutek Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki bo konec meseca oktobra v javni razpravi. Poudarila je, da si želijo v javni razpravi veliko konstruktivnih predlogov. Komisija za zdravstveno varstvo in duševno zdravje bo Ministrstvu za zdravje predlagala termin za predstavitev Zakona o dolgotrajni oskrbi, na katerem bodo člani ZDUS podali svoje pripombe in predloge.

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Kar se tiče Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju je predstavnica ministrstva potrdila, da držijo trditve medijev

Od leve proti desni:
Mija Pukl, Janez
Sušnik in Milojka
Kolar Celarc

Dean Klančič je poudaril, da so ministrstvo opozarjali na pomanjkljivosti, vendar naj ne bi bili uspešni. Dodal je, da so ocenili, da je referendum ena od možnosti, ki jih ponuja naš družbeni red ter da so o tem glasovali na Skupščini, na kateri so izglasovali sodelovanje v referendumu. Besedo je predal tudi odvetniku zbornice, ki je bolj natančno pojasnil stališča članov zbornice.

Darinka Klemenc je dejala, da ne podpirajo referendumu, pač pa podpirajo novelo zakona, ne le zaradi ureditve statusa medicinskih sester, temveč tudi zaradi ločitve javnega in zasebnega zdravstva. Martin Toth je poudaril, da so spremembe nujno potrebne ter dodal, da upokojujenci predloga za referendum ne podpiramo saj novela zakona pomeni začetek urejevanja področja. Dejal je, da so proti

glede dviga prispevne stopnje za upokojujence. Mojca Grabar iz ministrstva je dejala, da žal v danem trenutku še nimajo optimalne rešitve in da še vedno obstaja več možnosti. Iskali naj bi najbolj enostavno in racionalno možnost, ki ne zapleta sistema. Ministrica meni, da bi morali vsi prispevati glede na svoje zmožnosti.

Vodstvo Komisije in predlog za novega člana

Člani Komisije za zdravstveno varstvo in duševno zdravje so za novo predsednico komisije izglasovali članico mag. Rosvito Svenšek, za novega člana komisije pa so predlagali mag. Martina Totha iz Osrednjeslovenske PZDU.

Besedilo in foto, Anja Šonc

DOM za varstvo starejših - naš novi DOM

Kako težko je napisati Domovi za starejše, saj vemo, da bi vsi radi ostali doma, v toplini objema in nesebični pomoči svojih najdražjih. Žal se mnogokrat zgodi, da še tako požrtvovalni svojci ne morejo več in pride do končne odločitve, da grejo naši najdražji v dom, kjer naj bi bilo zanje najboljše poskrbljeno. Tu se zgodba začne: ponekod je, drugod pa ni tako, kot si pobožno želimo in smo prepričani, da bi moralo biti.

Plačila za oskrbovance niso nizka in marsikje svojci tudi z medsebojno pomočjo ne zmoremo le-tega, kar pa je druga zgodba, ko nastopijo tisti, ki jim pomoč ni tuja, med njimi naši prostovoljci iz programa Starejši za starejše, ki seveda ne morejo pomagati vsem. Žal, obstoječa delitev domov za starejše med socialno in zdravstveno sfero ter govorjenje o neustreznih normativih ni opravičilo, da poslušamo govoričenje o tem, da je določen normativ koliko plenit pripada oskrbovancem in ne o tem, da mora biti za ljudi poskrbljeno na human, dostojanstven način. Živimo dlje in čedalje več nas bo, ki bomo potrebovali domsko oskrbo, zato je na Zvezi društev upokoencev Slovenije ena od nalog, da zahtevamo in smo pozorni nad tem, da se izboljšajo razmere v tistih domovih za starejše, kjer je to potrebno. Veliko je primerov dobre prakse kjer se ljudje počutijo dobro, so zaželeni, osebje pa je prijazno in ne štejejo plenit. Ni univerzalnega recepta, vendar nam je dovolj sprenevedanja, da se ne morejo spremeniti razmere v odnosu do oskrbovancev. Zelo žalostno je, da se predvsem zasebni lastniki domov izgovarjajo na normative; kot bi bila empatija do starejših normativ!? Zelo spoštujemo domove v katerih zaposleni vedo, kaj je starost, kaj je demenca, kako pomagati, predvsem pa, kako biti prijazen in imeti empatijo do pomoči. Normativi in merila se morajo spremeniti povsod in se prilagoditi strukturi oskrbovancev s strokovno usposobljenimi kadri, tistimi, ki lahko ponudijo človeku pravo oskrbo in mu dajo vedeti, da smo vsi vredni človeškega dostojanstva. Naša Komisija za socialna vprašanja se je pridružila zahtevi, da se plačujejo zdravstvene storitve v domovih po novih, usklajenih normativih, saj so zneski za plačilo zdravstvenih storitev v domovih tudi od 8 - 10 krat nižji kot v bolnišnici. In čeprav so se položnice za plačilo v zadnjem mesecu zvišale, to ni vplivalo na domsko zdravstveno oskrbo, zato zahtevamo ukrepe na obeh pristojnih ministrstvih, kot tudi od predsednika vlade, saj smo podprli odprto pismo, ki ga je naslovlila Skupnost socialnih zavodov Slovenije o nevzdržnih razmerah na področju cen zdravstvenih storitev v socialnih zavodih, ki že več let ne pokrijejo nastalih stroškov. Ta nesorazmerja ki hromijo domove za varstvo starejših in kjer biva preko 20.000 oskrbovancev, bodo vplivala na slabše poslovanje zavodov, na osebne dohodke zaposlenih, zviševanje cen oskrbovancem in ne nazadnje, morda celo na zniževanje števila zaposlenih, ki jih je že zdaj občutno premalo, saj so pogodbene cene v letu 2017 s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za 3,6% nižje kot v letu 2016. Cene se znižujejo že od leta 2009, saj smo v letu 2017 imeli 91,75 % cene iz leta 2009, kljub občutnemu porastu stroškov dela in materiala. Upamo, da bomo dobili odgovore. Zahtevamo, da skupina, ki je imenovana pri Varuhinji človekovih pravic in je v njej kar nekaj naših članic, temeljito opravi svoje delo, kontinuirano spremlja delo v domovih za varstvo starejših in javno objavi kršitve, ki posegajo v spoštovanje pravic oskrbovancev. Da ne bomo enostranski! Mnogo starejših živi v domovih ki so prijazni in imajo pravo domačo oskrbo kjer se kljub pomanjkanju sredstev zaposleni razdajajo preko svojih zmožnosti. Imajo vse aktivnosti ki so še možne, in verjemite, velikokrat je slišati pohvalo in

Prostočasne dejavnosti so lahko spodbudne Foto, ZDUS

odkrito besedo: »Imamo družbo, slikamo, rišemo, pojemo, telovadimo, vsi zaposleni so prijazni, imamo svoj pevski zbor, beremo, razglabljamo o literaturi in nikoli nam ni dolgčas. Odidemo na ta ali oni izlet, praznujemo, ...« in še in še bi lahko naštevali. Radi bi verjeli, da bo tudi naša država pravi čas spoznala, kar smo že velikokrat ponovili, da je vsaka država toliko socialna, kot je poskrbljeno za najranjlivejše skupine. In ena od njih smo mi, upokoenci.

Vera Pečnik

 JERUZALEM SAT

Oljarna in mešalnica Središče d.o.o.

smehljaj narave

**Bučno olje,
ki ga morate okusiti!**

Obogatite vaš izlet s postankom v Oljarni Središče ob Dravi, kjer vas bomo razvajali z edinstvenimi okusi tega zelenega zaklada, vam preko filma predstavili proizvodni proces od njive do krožnika in vas v domači trgovini zapeljali še s številnimi drugimi dobrotami. Čaka vas tudi nagradna igra in BREZPLAČNA zloženka z recepti.

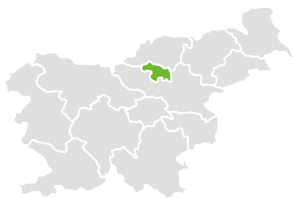
Prijave na info@oljarna-sredisce.si

Tel: Katja Čurin, 051 439 049

www.oljarna-sredisce.si

**KUPON ZA DRUŠTVA
UPOKOJENCEV:**
50% popust na ogled
z bogato pokušino
za skupino (neomejeno število)
Uporabi kodo pri prijavi
Oljarna17/18

ŠALEŠKA

Lenartov semenj v Rečici ob Savinji

Lepega vremena in dobrega obiska so se v nedeljo 1. oktobra veselili prireditelji 22. Lenartovega sejma, ki je že po običaju ena lepših etnografskih prireditev, ki ji je ob začetkih dajal navdih in vpeljal originalne, zgodovinsko raziskane pojme in značilnosti narodopisec Aleksander Videčnik. Ekipa, zbrana ob marljivih članih Turističnega društva v kraju ob Savinji, se je z leti le dopolnjevala, prireditev pa je pridobila na patini, s kostumi, identičnimi objavljenimi raziskavami v knjigi *Oblačilna kultura v Zgornji Savinjski dolini*, etnografinje dr. Marije Makarovič, ki je opravila raziskave, svetovala, in vnesla tudi izvorno etnografsko noto.

Sejem, ki je zdaj tudi že gospodarsko pomenljiva prireditev, je bil sprva spominski dogodek, ki zaljša kraj in tamkajšnje ljudi, ki se tudi v tem (od številnih dogodkov in projektov) medgeneracijsko povezuje in navdihuje.

Zlikovci so končali na prangerju, redoljubni in marljivi rokodelci pa so masno služili

V spomin na podelitev trških pravic kraju s sramotilnim stebrom – prangerjem aktivni domačini, povezani v turistično društvo, v tesnem sodelovanju z občino prirejajo v tem kraju vsako leto spominski Lenartov sejem, ki je že pred leti postal tudi tržno zanimiva prireditev. Gre za dogodek v davnem letu 1585, ko je takratni lju-

Šinkarjev Marjan lušči koruzo

bljanski škof **Ivan Tavčar** podelil krajanom Rečice ob Savinji trške pravice in so od tedaj že stoletja rokodelci, kmetje in domači umetniki nekajkrat v letu ponudili svoje »najboljše« blago v zamenjavo ali odkup. Plemeniti gospod, ki je imel tod upravne pravice, se najbrž ni zavedal, kako veliko uslugo je naredil tem ljudem. Dovoljenje in hkrati sodna oblast sta dvigovali prebivalcem samozavest ter nudili priložnost za občasna srečanja in svojevrstno zabavo. V spomin na tiste čase v trgu Rečica že 22 let prirejajo izjemno etnografsko prireditev, ki je bila v krajih Zgornje Savinjske doline med obema vojnoma tipična oblika prve blagovne izmenjave in trženja.

Lenartovo »sejmarjenje« je eno tistih, brez kiča ter takšno, ki je z leti postalo paša za oči ter privabljanje turistov. Trg se na semanju dan spremeni v srečanje ljudi z vseh koncev naše dežele, predvsem pa iz Zgornje Savinjske doline. Nemalo pa je obiskov družinskih članov, ki so se v desetletjih razselili in se ob tej priložnosti radi vračajo h koreninam in v domače gnezdo. Prireditev pa pritegne tudi kmete, rokodelce in obrtnike ter umetnike iz različnih slovenskih krajev. Že zarana dopoldne (s popoldansko ponovitvijo otvoritvene ceremonije), ko je trški zvon odzvonil prvo jutranjo mašo v cerkvi Sv. Kanciana, se je množica zgrnila v kostanjev drevored do Tavčarjevega dvora (ki obupano čaka na odrešitelja, da bi opravil obnovo v namenski objekt kulturniških vsebin), je bilo vse pripravljeno za etnografski dogodek leta. Organizatorji TD Rečica ter domače občine so dodali tudi kulturniški del, in sicer razstavo veziljskih del domačinke Marije Šukalo ter izbirno razstavo slikarskih del članov likovnih ustvarjalcev ter prijateljev Društva Gal. Številni zanesenjaki pa so uporabili primerna oblačila starodavne oblačilne kulture ter privabili krajevne posebneže. V prijetnem jesenskem vremenu so najprej dvignili sejmsko zastavo, ob »ahtanju« trških žandarjev pa je aktualni župan občine Rečica ob Savinji, Vinko Jeraj, spomnil na pomen ohranjanja kulturne dediščine ter tudi gospodarsko plat sejma v teh krajih. V gneči pod kostanji smo spet srečali Cukrovo Lizo, prodajalca drobnarij, »pičkurina«, trška žandarja, skrbno starodobno oblečeno družino, prodajalce suhe robe: lesenih košev in košar, kmečkega in vlcerskega orodja ter bogato sejmsko ponudbo, od katere je dišal ves trg. Še posebej od pečenih kostanjev, pa lectovega okrasja z medenjaki in srčki z ogledalcem. Košatila se je tudi mestna gospoda od vsepovsod, a tudi najboljša roba je težko menjala lastnino.

Rečiški sramotilni steber v obliki falusa je vreden ogleda skozi vse leto

Na koncu, pozno popoldne, ko sta staro vino in sveži mošt storila, kar jima je bilo namenjeno, so bili vsi zadovoljni, stojnice dodobra izpraznjene, nepopustljivi Zgornjesavinjčani pa so ob sončnem zahodu le malo spustili cene. Legendarni ciganski par Urša in Pavel sta se zavlekla za trško menzo in preštevala izmaknjene ali podarjene beliče. Šinkarjev Marjan pa je letos naložil na sto let star bicikel spodnjerečiško deklino in jo na štangi odpeljal za leto dni. Znameniti srednjeveški rečiški sramotilni steber (pranger iz časa med 13. in 18. stoletjem) pa je tokrat ostal le opozorilo zlikovcem ter »lahkim« ženskam in tatičem, da tam ob trški lipi ne stoji povsem slučajno.

Besedilo in foto, Jože Miklavc

Tudi tako gre

Prostovoljke in prostovoljci iz Zgornje Savinjske doline in Ljubljane smo se v začetku oktobra srečali v Nazarjih. Sprejel in pozdravil nas je župan Nazarij, Matej Pečovnik, ki nam je predstavil občino in njene uspehe. Posebno skrb posvečajo najmlajšim in najstarejšim, na kar so že posebej ponosni.

Skupinska fotografija po končanem izobraževanju

Kmalu se nam je pridružila še podpredsednica ZDUS, sicer domačinka, Vera Pečnik, ki je vsem navzočim prostovoljcem izrekla zahvalo za prostovoljno delo pri programu Starejši za starejše. Potem se je začelo. Navzoči so dobili material in dnevni red skupnega srečanja. Izobraževali in utrjevali smo znanja iz komuniciranja s praktičnimi primeri. Žal pa zaradi spleta okoliščin, dela v skupinah nismo v celoti izvedli.

Program srečanja je bil tak, da so v zahvalo za delo prostovoljcev odprli Muzaj lesarstva, ki je sicer ob ponedeljkih zaprt. Od tam smo odšli v Športni center Prodnik, kjer smo si pretegnili noge ob Savinji in se nastavili toplemu jesenskem soncu. Čakal nas je promocijski material zavarovalnice Triglav, ki se nam je zdel zanimiv in ga bomo podrobno proučili. Prostovoljke iz Zg. Savinjske doline so spekle toliko sladkarij, da vseh niti nismo mogli pojesti, za kar se jim toplo zahvaljujemo. V jedilnici športnega centra nam je koordinatorica iz Medvod, Marija Tome, za uvod zaigrala na citre in tako smo s pesmijo na ustih prebili led. Ob odlični hrani smo nadaljevali druženje, citranje in petje. Marija hvala! Ob lepem jesenskem vremenu smo se razšli z željo po skorajšnjem ponovnem srečanju. Aja, zbiranje za »gasilsko« pa je trajalo in trajalo ...

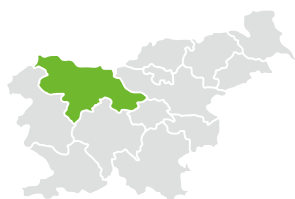
Amalija Šiftar, foto Karlina Mermal

Avba in prtički so bili paša za oči

naš pogled na to, kaj je aktualno in kaj nam je tisti trenutek všeč. Toda lepota ročnih del je brezčasna. Med razstavljenimi deli gospa Skok izpostavi avbe gorenjske narodne noše, ki so čudovite. »Delo je tako precizno, da bi potreboval povečevalno steklo,« pravi. »Pa še eno posebnost velja izpostaviti, in sicer zelišča ter izdelke iz njih, za katere so eksperti v DU Moravče. Gospe znajo za vsako »ročco« razložiti, za kaj je dobra.« Prav vsako društvo in vsak posameznik, ki je svoja dela postavil na ogled, si zasluži, da ga posebej predstavimo, toda predolgo bi trajalo, zato le še nekaj poudarkov. Svoje izdelke so razstavila društva upokojencev Bitnje-Stražišče, Britof-Predoslje, Cerklje, Gorje, Kokrica, Kranj, Moravče, Vir in Trzin. Občudovali smo lahko kot pajčevina tanke čipkaste prte in pregri-njala, zanimiv nakit, ljubke punčke iz cunj, mehke otroške copatke, ki jih, to moram omeniti, izdelujejo v DU Gorje, njihova občina pa jih podarja mladim mamicah ob rojstvu novorojenčkov. Na ogled so bile glinene jaslice, prekrasne novoletne voščilnice, pa številni izdelki iz recikliranih materialov – uporabili so tako odslužena oblačila kot kapsule za kavo za kavni avtomat. Čeprav, kot pravi gospa Skok, motorika starejšim upada in nimajo več tako spretnih prstov, kot so jih imeli včasih, pa njihova domišljija in ljubezen do ročnih del nimata meja, zato iz njihovih rok lahko pridejo tako čudoviti izdelki.

Besedilo Slavica Bučan, foto Franci Kerč

GORENJSKA

Razstava ročnih del gorenjskih društev upokojencev na Kokrici

Slovenija ima izjemno ljudsko dediščino, kar se je znova pokazalo tudi na razstavi ročnih del, ki jo je v domu krajanov na Kokrici v sodelovanju s tamkajšnjim Društvom upokojencev pripravila Pokrajinska zveza društev upokojencev Gorenjske. V soboto, 30. septembra, in v nedeljo, 1. oktobra, smo si lahko ogledali prekrasne izdelke, ki jih ustvarjajo članice in člani devetih gorenjskih društev.

Občudovali smo lahko različne izdelke od pletenin do vezenja, klekljanja, rišeljeja, pa izdelke iz lesa, kovine, plastike in gline. Tudi take, ki se spogledujejo s sodobnostjo in v današnjih časih aktualno reciklažo. »Leta nazaj«, kot pojasnjuje Marija Skok, v PZDU Gorenjske odgovorna za razstavo, »ni bilo toliko različnih materialov, takrat so bili večinoma pleteni izdelki in gobelini. Danes gobelinov ni, lahko bi rekli, da je drug trend.« Ja, časi se spreminjajo, z njimi pa tudi

Jeseniški planinci na Golici

Slabo vreme v začetku septembra je bistveno vplivalo, da so se le najbolj vztrajni planinci v nedeljo, 3. septembra, udeležili Dneva Jeseničanov na Golici. Člani Planinskega društva Jesenice so ga organizirali z namenom, da ta dan čim več občanov in občanov preživi v gorski naravi.

Sicer pri društvu tudi nasploh celotno poletno sezono spodbujajo vse, da obišejo ta priljubljen vrh v Karavankah, pri koči

Ovce so prišle pred nami

pa organizirajo pa različne dogodke. Začnejo s prvomajskim kresovanjem, 28. junija in pripravijo pohod Občine Jesenice na Golico. Tako rekoč vsako leto, so med številnimi ljubitelji pohodništva tudi člani DU Jesenice. Na srečanju pri koči so se spomnili na nekdanje planinske zanesenjake na čelu z Janezom Košnikom, ki ima veliko zaslug, da ta kočica od leta 1984 stoji na čudoviti razgledni točki v Karavankah. Predsednik Planinskega društva Jesenice, Vlado Hlede, je v pozdravnih besedah poudaril pomen planinstva na Golici in se zavzel, da ob množičnem obisku Golice, predvsem v maju, vsi spoštujejo in varujejo lep gorski svet. Srečanjem želijo dati tudi več vsebine ter obiskovalcem pripraviti še veselo druženje ob glasbi. Lani je ob čudovitem vremenu uživalo več kot tisoč planincev ob zvokih ansambla Saše Avsenika. Letos so glasbeni del zaradi slabe vremenske napovedi morali odpovedati. So pa ta dan ustanovili zgodovinski odsek pri društvu, ki bo skrbel za zbiranje različnega dokumentarnega gradiva v tem delu Karavank in drugod, kjer se odvijajo dejavnosti jeseniških planincev. Na ogled je bila priložnostna razstava o zgodovini planinstva na Golici.

Besedilo in foto, Janko Rabič

70 letnica DU Domžale

Da čas vse prehitro beži, smo se zavedali letos, ko je minilo 70 let od ustanovitve DU Domžale. Davnega leta 1947 so zaradi potreb po druženju, sodelovanju, nujenju medsebojne pomoči kot temeljnemu poslanstvu, ustanovili DU Domžale. Vsa takrat zapisana načela in vrednote, kot so skrb za pravice upokoencev, medsebojno druženje, delovanje na socialnem in zdravstvenem področju, vključevanje v športne, kulturne, rekreacijske in izletniške aktivnosti, spoštujemo ter negujemo še danes.

Jubilejno leto smo počastili nadvse slovesno. Izdali smo prvi kronološki Zbornik, v katerem je zajetih vseh sedemdeset let dela DU Domžale. V njem smo prikazali pomembne dogodke in obletnice ter predstavili današnje vodstvo in dejavnosti, ki so za delovanje društva pomembne. Poleg že omenjenih sekcij tudi Moški pevski zbor Janez Cerar DU Domžale in Ženski pevski zbor Stane Habe DU Domžale, ki delujeta pod taktirko izvrstne pevovodkinje Marike Haler. Razvili smo tudi nov prapor, ki je modro rumene barve, v barvah Občine Domžale, ki je bila glavni sponzor pri nakupu, za kar se županu najlepše zahvaljujemo. Praznovanje smo sklenili s slavnostno akademijo. Kulturni program smo oblikovali sami, v njem pa so nastopili: oba pevski zbora DU Domžale, Folklorna skupina Groblje Domžale, pod umetniškim vodstvom Nevenke Unk Hribovšek, Trobilni kvartet Godbe Domžale in povezovalka

Dragica Jeretina Anžin, za kar smo jim izjemno hvaležni. Brez njihove pomoči te slovesnosti ne bi bilo. Hvala tudi vsem, ki niso imenovani, a so zelo veliko pripomogli k uresničitvi načrtov jubilejnega leta. Polna dvorana Bernikovega doma v Domžalah je bila pokazatelj, da smo naredili nekaj dobrega in velikega za DU Domžale. Pokazali smo, da nam je mar, da smo skupaj močni, da zmoremo in moramo ter hočemo. Danes, ko časi niso prijazni ljudem, sploh pa starejšim, potrebujemo drug drugega, da se srečujemo, sodelujemo, se pogovarjamo in smo še vedno aktivni. Več kot nas bo, močnejši bomo, zato se še številčnejše včlanimo v društvo in se imejmo lepo v DU Domžale.

Besedilo Marija Radkovič, foto Karin Božič

ZASAVJE

70 let DU Trbovlje

Leta 1947 v Ljubljani ustanovljeno enotno Društvo upokoencev Ljudske republike Slovenije je delovalo na območju celotne Slovenije. Upokojenci v Trbovljah pa smo med prvimi ustanovili podružnico krovnega društva, katere prvi predsednik je postal Matevž Aškerc. Ob koncu leta je podružnica štela že 242 članov. Leta 1950 je nastala tudi podružnica v Bevkem. Podružnice so rasle in nastala je potreba po usklajevanju dela med njimi, zato je bil ustanovljen Okrajni odbor zasavskih podružnic.

V teh 70 letih so društvo vodili odlični predsedniki in vsak od njih je pustil neizbrisen pečat. Omenili smo že prvega predsednika, ki so mu sledili Ivan Tržan, Filip Murn, Jože Pikel, Milan Kožuh, Izidor Dolar in Florjan Plevnik. Od leta 2005 društvo uspešno vodi Janez Malovrh, ki je tudi predsednik Zasavske pokrajinske zveze društev upokoencev. Ne gre pozabiti cele vrste odličnih sodelavcev, odbornic, odbornikov, prostovoljk in prostovoljcev. Posebej bi se jim morali zahvaliti, kajti s svojim delom so prispevali, da je društvo dočakalo ta visoki jubilej. Število članov je namreč iz leta v leto naraščalo in danes šteje že več kot 5000 članov, in vanj je včlanjena večina trboveljskih upokoencev in upokoencev. Društvo nudi številne možnosti in priložnosti za izboljšanje in bogatenje življenja upokoencev tudi po zaslugi številnih ustvarjalnih članov, ki se za delovanje društva trudijo po lastnih močeh. Vrsto let je partner v projektu Starejši za starejše za višjo kakovost življenja doma. Prostovoljke in prostovoljci nudijo starejšim različne oblike pomoči in marsikomu lajšajo vsakdanje življenje in številne stiske. Društvo vodi tudi postopke v zvezi z dodeljevanjem stanovanj upokoencem v najem. Zaradi tega je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter enake možnosti društvu z odločbo priznalo status društva, ki deluje v javnem interesu. V društvu aktivno deluje pet kulturniških sekcij, so pa tudi športno aktivni, saj so dejavni v moški in ženski kegljaški sekciji, moški in ženski balinarski in ribiški sekciji, šahovski sekciji in sekciji za strelstvo ter pikado. Poleg teh aktivno deluje še sekcija za pohodništvo in izletništvo. Naš jubilar je zakorakal v tretje življenjsko obdobje, postaral pa se ni, saj vsako leto prihajajo novi člani. 70. obletnico delovanja smo proslavili v petek, 6. oktobra, s slavnostjo v gledališki dvorani Delavskega doma Trbovlje. Kulturni program pa so pripravile sekcije društva, popestrila pa ga je Delavska godba Trbovlje.

Jadranka Žagar

Poznate Vzajemnost?

Bralci že 43 let zaupajo
mesečniku za ljudi v
zrelih letih.

Veliko zanimivega
in koristnega branja
po ugodni ceni

- o aktualnih temah
- pokojninah
- življenjskih zgodbah
- zdravju
- hrani, gibanju
- vrtu
- ročnih delih
- reportaže, mali oglasi

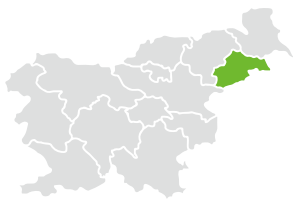
Pokličite za brezplačni ogledni
izvod na tel. št.: **01/530 78 44**
ali naročite na spletni strani
www.vzajemnost.si.

Vzajemnost je na voljo le naročnikom.

Naročite
brezplačni
ogledni
izvod

Zavod Vzajemnost,
Dunajska cesta 109, 1000 Ljubljana

SPODNJE PODRAVJE

Srečanje kolesarjev Spodnjega Podravja

Kraj Polenšak slovi po prelepi okolici, kjer je veliko kolesarskih poti. Tako je tamkajšnje društvo upokojencev letos ponovno organiziralo srečanje kolesarjev spodnjega Podravja. V sončnem in vročem dnevu so se zbrali številni kolesarji iz ožje in širše okolice; sodelovali so člani DU Brstje-Budina, DU Zagojiči, DU Markovci, DU Podgorci, DU Hajdina, DU Ptuj, DU Dornava, DU Gorišnica, DU Prijatelj-Zakaj in seveda domačini, DU Polenšak.

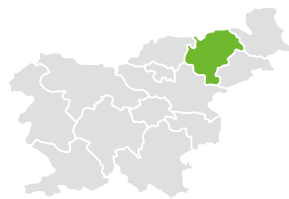

Preden so se razšli, so si obljubili, da se ponovno srečajo naslednje leto

Skupaj se je zbralo okrog 150 kolesarjev, nekateri so na Polenšak prikolesarili že zgodaj zjutraj, večina pa se jih je zbrala pred turističnim domom okrog desete ure. Srečanje vseh, tako kolesarjev, kakor njihovih spremljevalcev, je bilo prisrčno in veselo, kar je pravzaprav značilno za vsa srečanja med upokojenci. Člani in članice domačega društva, DU Polenšak, so medtem pripravili prostor za druženje. Poleg tega so v kuhinji gospodinje pripravljale razne dobrote, med katerimi ni manjkala niti 'polenska gibanica', sicer dobro poznana daleč naokoli. Hkrati je bilo poskrbljeno za dovolj hladne pijače za vse udeležence. Da bi bilo snidenje še bolj zanimivo, so organizirali tudi športne igre, kjer sta sodelovala po dva udeleženca iz vsakega društva. Igrati sta bili nagajivi, zahtevali sta namreč veliko spretnosti, še posebej pri podiranju kegljev z balinarskimi krogli. Tudi met kocke velikanke je bil za igralce poln presenečenj. Vse skupaj so popestrili navijači, brez katerih tekmovanje ne bi bilo tako zanimivo. Rezultat je bil zelo tesen, saj so kar tri moštva osvojila prvo mesto. Samo srečanje je imelo tudi spominsko noto. Udeleženci so odšli na vaško pokopališče, kjer so se spomnili na svojega preminulega prijatelja kolesarja s položitvijo venca.

Sledilo je družabno dogajanje ob jedači in pijači, vse zbrane pa je zabaval 'hišni ansambel' DU Markovci. Mnogi so se zavrteli na plesišču. Druženje je trajalo nekje do 15. ure, ko so se kolesarji počasi odpeljali domov. Preden so se razšli, so si obljubili, da se ponovno srečajo naslednje leto.

Mirko Gril, referent za šport DU Polenšak

ZGORNJE PODRAVJE

Ribiči za prehodni pokal Maksa Perca

Konec avgusta je bilo drugo leto zapored v ribniku Ribiškega društva (RD) Rače organizirano družabno srečanje s športnim ribolovom v ekipni in posamični konkurenci za 2. prehodni pokal Kluba upokojenih delavcev Ministrstva za notranje zadeve (MNZ) Maksa Perca Maribor.

Tekmovalci so se v lepem sončnem vremenu zbrali pri Ribiškem domu Rače. V tekmovanju je sodelovalo dvanajst (12) ekip oziroma 36 ribičev. V športnem ribolovu so se pomerile ekipe: Klub Maksa Perca Maribor – 1, Klub Maksa Perca Maribor – 2, Klub Maksa Perca Murska Sobota, Klub Maksa Perca Nova Gorica, Klub Maksa Perca Ptuj, ekipa PVD Sever Murska Sobota, ekipa DU Kamnica-Brestrnica-Gaj, DU Razvanje, DU Rače – 1, DU Rače – 2, DU Maribor-Tabor in DU Pesnica-Gačnik. Po prvih organizacijskih formalnostih je sledil žreb startnih mest. Ko so tekmovalci zasedli svoja mesta, je bil dan znak za pričetek uradnega dela ribolova. Tekmovanje je bilo zaključeno ob 13.30 z uradnim tehtanjem ulova. Po končanem ribolovu so se ribiči preselili na teraso Gostilne Lobnik v Orehovo vas. Po kosilu je ribiče nagovoril predsednik Kluba Maksa Perca Maribor, Mirko Ploj. Zahvalil se jim je za udeležbo, s čimer so nagradili delo in trud organizacijskega odbora. Poudaril je pomembnost povezovanja prijetnega s koristnim, kar se je še posebej odražalo v sproščenem vzdušju srečanja. Ribičem je čestital za dosežene rezultate in jim tudi za vnaprej zaželel dober prijem. Mirko Ploj je zatem ob pomoči

Zmagovalci s pokalom

člana Kluba Maksa Perca Maribor in predsednika RD Rače, Silva Korena, podelil pokale za prva tri osvojena mesta, ter najboljši ekipi predal prehodni pokal. Udeleženci športnega ribolova za pokal Kluba Maksa Perca Maribor so poudarili, da so v lepem ambientu ribnika Rače in ob druženju z ostalimi ribiči izjemno uživali, se sprostiti, ter nabrali novih moči in energije.

Mirko Ploj, foto Silvo Koren

Povezovanje društev je dobrodošlo

Nemogoča je bila letošnja vročina! Sedaj pa nas sredi septembra že zebe. Spomnila sem se, da bom obudila nekaj poletnih spominov izpred nekaj tednov – pa bo takoj boljše. Sigurno me bo pogrela misel, da smo letošnje letovanje zaključili zelo dobro.

Že tretje leto se društvo upokojencev Zreče povezuje z društvi v okolici in vedno bolj ugotavljamo, da je to zelo zanimivo, prijetno in veselo. Tako smo letovali v Vodicach člani društva upokojencev Vitanje, Zreče, Slov. Konjice, Loče in Rogaška Slatina. Začeli smo na otoku Brač pred nekaj leti, zdaj pa že tri leta zapored Pelješac-Trpanj, Zadar-Borik, letos pa so prišle na vrsto Vodice pri Šibeniku. Imeli smo čudovito vreme in veliko zabave z animatorji Kompas, organizirali smo še izlet na slapove Krke in veliko prepešali. Zjutraj so nekateri telovadili, zvečer pa je bilo veliko

smeha, petja in plesa. Predzadnji dan, ko se je nebo odelo v sivino in sprehod ni dišal nikomur smo navdušeno prisluhnili predavanju o Kubi, ki ga je pripravila Drita Mahne, Kompasova svetovna popotnica, ki je bila v tej državi že 46 krat. Seveda je bilo zanimivo in smo z veseljem poslušali in spraševali. Kar prehitro je minilo, in še vreme je jokalo, ko smo odhajali iz dopustniških Vodice. Na vsaki vstopni postaji ob odhodu na dopust je bilo veselo in kar nekaj minut je trajalo veselo snidenje, pozdravljanje, vpitje veselja, da smo ponovno skupaj. Malce bolj tiho je bilo ob slovesu na postajah izstopa, kjer se je bolj tiho poslavljalo in mahalo v slovo. Ja, ponovno se bomo srečali na skupnih počitnicah, kar je najbolj zanimivo. Različni kraji, različna društva, različni ljudje in kljub vsemu smo si v marsičemu enaki. Nekateri, ki se letos niso mogli letovanja udeležiti iz različnih vzrokov, pa napovedujejo že sedaj vrnitev v »staro klapo«. Dobrodošli vsi!

Besedilo in foto, Tatjana Kotnik

OSREDNJE-SLOVENSKA

Nenačrtovan izlet

Društvo upokojencev Vižmarje-Brod deluje na severozahodnem delu Ljubljane. Z geografskega vidika naše osrednje območje omejujeta reka Sava na severu in go-

renjska železnica na jugu. Na vzhodu mejimo na Dovžej in Ljubljansko polje, na zahodu pa na Roje pod Stanežičami. Med mnogimi aktivnostmi imamo tudi letno srečanje, ki ga imenujemo Dan vižmarsko-brojskih upokojencev. Za letošnje je materialne prispevke za srečelov poleg članstva prispevalo tudi 28 pravnih oseb in obrtnikov. Med njimi je bila tudi družina Ledinek s Šmarne gore, ki je prispevala nekaj bonov za nakup njihovih dobrot.

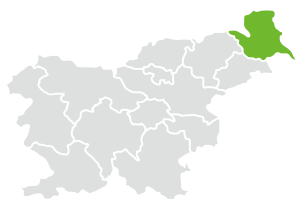
Nenavadni slučaj je nanese, da so vse dobitke, ki jih je prispevala družina Ledinek, prejele skoraj najstarejše udeležence našega letošnjega srečanja. Dve sta že kar takoj iskali mlajše udeležence ali udeležence in ponujali svoja dobitka, saj sta bili prepričani, da ju na vrh Šmarne gore ne bo nikoli več. Na vprašanje, ali res nimata nikoli nobenega časa, sta skoraj v en glas odgovorili: »Kaj čas, kaj čas ... Noge, noge! Te ne bodo zdržale do vrha in nazaj.« Družina Ledinek mi je že nekajkrat dovolila, da sem pripeljal koga okrog taborskega obzidja, ki obkroža cerkev, prav do njihove gostilne. Vedno pa so se najprej prepričali, ali bom vozil resnično s terenskim vozilom. Razumljivo – edino dovozno pot vzdržujejo oni in samo terenska vozila z vklopljenim štirikolesnim pogonom zagotavljajo, da se kolesa ne zavrtijo v prazno in ne povzročajo zasipanja kanalov za odtekanje meteorne vode s cestišča. Članicam, ki so imele dobitke družine Ledinek, sem povedal svojo

izkušnjo in tudi omenil, da sem s predhodno pridobljenim dovoljenjem že nekajkrat vozil potnike na vrh Šmarne gore. Izrazil sem pričakovanje, da tudi tokrat zaprosilo ne bo zavrnjeno, vendar sem poudaril, da moram najprej dobiti dovoljenje, šele potem bo mogoče udeležiti zamisel.

Kar mimogrede so se okoli nas pojavili vsi, ki so zadeli 'šmar-nogorske' dobitke. Kandidatkinj je bilo naenkrat preveč za eno vozilo, edini član, ki je imel tudi ta dobitek, pa je dejal, da bi se skupini pridružil tudi on, vendar bo šel na goro peš. Njegovi odločitvi je pritegnila še tajnica društva, ki je bila prav tako med srečneži s tem dobitkom. Ne glede na njuni odločitvi pa so k razpravljavcem pristopile še nekatere druge članice, ki bi se rade pridružile temu »ho-ruk« izletu. Zadrego s številom kandidatkinj smo rešili kar takoj. Našli smo še dva člana, ki imata prav tako vozila s štirikolesnim pogonom, se še enkrat prešteli, ter ugotovili, da bo tako dovolj prostora za vse na srečanju prisotne kandidatke za tak kratek izlet. Določili smo datum, tajnico Lojzko pa določili, da povpraša, ali sploh smemo izbranega dne na vrh s kar tremi avtomobili. Že čez nekaj dni nas je Lojzka obvestila, da je dobila dovoljenje za prevoz s pogojem, da se bomo peljali resnično s takimi avtomobili, ki imajo štirikolesne pogone. V sredo, 6. septembra, sta pohodnika Lojzka in Franjo krenila na

goro nekaj pred 9. uro, drugih dvanajst pa se nas je zbralo pred trgovino na Brodu kmalu po 10. uri. Obetano je bilo, da bo dan oblačen, naslednjega dne pa naj bi deževalo. Vsi smo se napravili kar preveč »ziheraško«, saj nihče ni bil brez jopice ali vetrovke. Dobre volje je bilo pa toliko, da smo kar pokali od nje. Vožnja je bila mirna, brez zapletov in brez razkopavanja cestišča tudi na najbolj strmih delih poti iz Zavrha proti vrhu Šmarne gore. Članice smo Tine, Janez in Marko pripeljali prav na vrh, nato pa vozila odpeljali nekoliko nižje na majhno urejeno parkirišče, kjer sta že bila dva avtomobila. Čeprav nas je na vrhu pričakalo sončno vreme, smo se po uvodnem fotografiranju raje napotili v gostinsko sobo, saj je občasno nekoliko zapihalo. V sobi smo si najprej zapeli spodbudnico »Kol'kor kapljic, tol'ko let«, nato unovčili bone in dodali manjkajoči znesek za prehrano, ki jo nudi gostilna, in pijačo, ter zapeli še nekaj ponarodelih in žgečkljivih pesmi. Kavico smo popili pod košatimi lipami na prostoru nad gostilno, od koder smo se – kot da smo prvič tam gori – razgledovali po Brodu, Vižmarjah in oddaljenem Šentvidu, ter iskali domače hiše. Osebje gostilne smo zaprosili za ključ cerkve. Uslišana nam je bila še ta želja! V cerkvi se nismo mudili prav dolgo, pridružili pa sta se nam dve pohodnici iz Šiške, ki sta ujeli naš pogovor o izprošenem vstopu. Tudi v cerkvi smo zapeli; tam seveda nabožne pesmi. Med vožnjo navzdol proti Zavrhu ni spodrsnilo nobenemu vozilu, tako da tudi nazaj grede nismo poškodovali vozišča. Na Brod smo se vrnili okoli 15. ure. Po dobri slovenski navadi seveda nismo mogli domov kar tako, zato smo za kakšne pol ure sedli še k mizama bifeja Šparovček. S pijačo nas je pogostil Janez, ki je pred dnevi praznoval rojstni dan. Prepričan sem, da prav nikomur od udeleženk – od katerih je bila večina na Šmarni gori pred okoli 25 leti – in udeležencev, ni bilo žal, da se je priključil tej naključno sestavljeni skupini našega Društva upokojencev Vižmarje-Brod. V imenu vseh se ob tej priložnosti še enkrat zahvaljujem družini Ledinek, da nam je dovolila prevoz naših članic do njihove gostilne na vrhu Šmarne gore.

Besedilo in foto, Marko Koračin

POMURJE

Razstava slikarjev, članov DU Pomurje

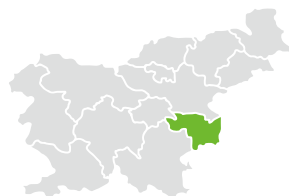
Pod okriljem Pomurske pokrajinske zveze društev upokojencev Murska Sobota je bilo 7. septembra odprtje likovne razstave ljubiteljskih slikarjev – članov PPZDU Murska Sobota. Organizator razstave je letos DU Ljutomer v sodelovanju s Splošno knjižnico Ljutomer, OE Galerija A. Trstenjaka Ljutomer. Vsakoletno srečanje v Galeriji v Ljutomeru postaja že nekaj let svojevrstna stalnica druženja, istočasno pa zanimiv pregled ustvarjanja posameznikov in skupin. Ta aktivnost je uspešna v smislu popularizacije likovnega kreiranja s poudarjeno željo po umetnosti.

»Ob zavedanju, da čas mineva, dela ostajajo, je vredno in potrebno prisluhniti tudi tej obliki in temu načinu likovne produkcije, jo opredeliti, sprejeti takšno, kot je in ji omogočiti soočenje

z javnostjo tudi na Prešernov način, ko apel podoba na ogled postavi ...«, je napisal v uvodu kustos galerije v Ljutomeru g. Srečko Pavličič. Odziv na naš razpis po sodelovanju je bil zelo dober. Na razstavi sodeluje 32 ljubiteljskih slikarjev in kiparjev z po dvema različnima deloma. V vsako izmed njih je vtakano delo posameznika, njegovo razpoloženje, njegovo videnje naslikanega, skratka v vsakem delu je del slehernega izmed sodelujočih. G. Srečko Pavličič je ob odprtju razstave podal svoje mnenje o razstavljenih delih, posebej pohvalil tiste, ki izstopajo, ki so napredovali, in tiste, ki so se lotili posebno zahtevnih tehnik. Ob priliki odprtja razstave je DU Ljutomer pripravilo kulturni program z nastopom upokojenskega pevskega zbora DU Ljutomer. Navzoče je pozdravila direktorica splošne knjižnice Ljutomer, gospa Vesna Laissani. S strani DU Ljutomer pa je celotno organizacijo razstave vodila g. Milena Studnička, članica Komisije za kulturo pri PPZDU Murska sobota.

Vijola Bertalanič, foto DUMS

POSAVJE

Večerna zarja v grajskem atriju

Zadnje avgustovske dni so se v atriju sevniškega gradu predstavili člani in članice literarne skupine Večerna zarja, Društva upokojencev Sevnica, ki so medse povabili še nadarjene mlajše ustvarjalce, ki so z glasbenimi točkami obogatili kulturni dogodek.

Z izbranimi pesniškimi in proznimi besedili so se predstavili Štefka Vidrih, Jana Cvirn, Zdravka Brečko, Jože Žnidarič, Gabrijele Kolar, Vida Križnik in Anica Perme. V duetu sta zapela in zaigrala citrarka Anja in Leon Drstven-

Literarna skupina
Društva upokojencev Sevnica
Večerna zarja
prireja nastop z naslovom

MLADI in STARI
z roko v roki
atrij
Grad Sevnica
24.8.2017
ob 20. uri

Nastop bodo popestrila mlada grla.
Uro pred nastopom brezplačni prevoz
iz avtobusne postaje in iz trga do grajskih vrat in nazaj.

Počitnice s tradicijo!

Za tiste, ki uživajo v miru in ne marate hotelskega vrveža, je prava izbira Vila Ana v Rogaški Slatini. Le 10 minut hoda do Rogaške Riviere.

V Vili Ana je na voljo **13 dvo- in troposteljnih sob z lastno kopalnico** (TV, radio, WC, tuš). V pritličju hotela se nahaja **opremljena kuhinja** (mikrovalovna pečica, hladilnik z zamrzovalnikom ...), ki je na razpolago vsem gostom, ki radi sami poskrbite za svoje želodčke.

Na voljo je tudi brezžični internet. Vila ima svojo recepcijo.

V neposredni bližini Vile Ane se nahajajo restavracije z malicami, kosili in večerjami za vsak žep. Železniška in avtobusna postaja sta oddaljeni le nekaj minut hoda.

Za vse tiste, ki uživajo v objemu termalnih vrelcev, so v bližini tudi bazeni hotelov v Rogaški Slatini in Termah Olimia.

In še namig - imejte celo vilo zase! Vila Ana je odličen prostor za praznovanje rojstnega dne, obletnice itn. (za zaključene skupine do 31 oseb).

PLAČATE 3, BIVATE 4 NOČI

(11.9.–26.12.2017)

Upokoјenci, ki so člani društva upokoјencev **78,30 EUR**

Ostali gostje **87,00 EUR**

Informacije in rezervacije:

T: (05) 660 74 00

E: rezervacije@hotel-delfin.si

www.hotel-delfin.si

D
delfin***

A
Vila Ana***

šek na klarinetu, na kitari pa se je samostojno predstavila Lara Beršnak, ob spremljavi harmonikarja Martina Marka, nato pa je ob spremljavi kitare zapela Ema Žvar, Favstina, Marjeta in Lucija Plavčak pa so zapele ob kitariski spremljavi najstarejše sestre. Z lastnim pesniškim besedilom se je v zaključnem delu večera predstavila še dijakinja Alina Špan. Prireditel je povezovala Elizabeta Ernestl, zbrane pa je nagovorila predsednica Društva upokojencev Sevnica, Marijana Kralj, in se vsem zbranim zahvalila za lep, poletni večer.

S. R.

Planinski tabor upokojencev

Po treh letih premora smo se upokojenci DU Senovo, obenem tudi člani PD Bohor Senovo kot planinci seniorji, ponovno zbrali in konec avgusta organizirali naš že tradicionalni planinski tabor za starejše planince. Tri dni smo bivali v planiškem Nordijskem centru, od koder smo vsak dan opravili drugo turo.

Prvi dan smo se mimo spodnjega Martuljškega slapa povzpeli na Planino Jasenje. Obiskali smo tudi kapelico, v kateri je Franc Saleški Finžgar nekoč občasnó bival in tu spisal roman „Pod svobodnim soncem“. Od tam smo stopili še na planino „Pod srcem“ in občudovali navpično steno prelepega Špika. Vrh je iz te planine dostopen samo alpinistom. Drugi dan smo se družno podali v Tamar in obiskali slapove Nadiža in Črne vode. Samo planinec Miro je že zgodaj zjutraj odrinil še naprej. Iz Tamarja se je povzpel na Slemenovo špico od koder se je spustil na Vršič in potem peš v Kranjsko Goro ter prišel v popoldanskih urah v Planico, kjer smo bivali. Prvi in drugi dan nas je bilo deset, tretji dan pa kar dvajset, saj so nas prišli iz PD Bohor obiskat še ostali planinci seniorji. Vsi skupaj smo se odpeljali v Trbiž in do žičnice za Višarje. Bil je lep dan, vreme ugodno in tako smo od tam uspešno osvojili še goro z zanimivim imenom „Kamniti lovec“. To je bilo za letos, malo za pokušino in uvod v ponovna taborjenja. Vse je potekalo brez nezgod. Zdravi, čili in zadovoljni smo se vrnil domov. Prepričani smo, da nam je letošnji tabor spet obnovil željo, da naslednje leto ponovno organiziramo enotedenski planinski tabor za seniorje planince in družine z otroki. Kje bomo „taborili v 2018“ vas bomo pravočasno obvestili preko medijev, ki so nam na voljo. Vabljeni! Še skupinska fotografija kot dokaz, da smo bili na vrhu

M. Krušič, foto M. Četrtič

SEVERNA PRIMORSKA

Tradicionalno srečanje vseh Primorcev

Pokrajinska zveza društev upokojencev Severne Primorske, ki združuje društva upokojencev od Bovca do Nove Gorice, je v sodelovanju z Mestno občino Nova Gorica v soboto, 16. 9. 2017, v Športni dvorani OŠ Milojke Štrukelj organizirala tradicionalno srečanje upokojencev iz južne in severne Primorske.

Letošnja organizacija dogodka v Novi Gorici ni bila naključna. Upokojenci iz cele Primorske smo bili vključeni v dogajanja ob praznovanju 70. letnice Nove Gorice in priključitve Primorske k matični domovini. V kulturnem programu so sodelovali Nova Jazz Quartet s pevko Ano Stergulc, Mladinski pevski zbor Kras z Opatjega sela, Oktet Sotočje, Moški pevski zbor Provox iz Nove Gorice in Ženski pevski zbor Večernice, Društva upokojencev iz Ajdovščine. Pozdravne nagovore so imeli predsednik PZDU Severne Slavnostna akademija srečanja »severa in juga« Primorske, Zlatko Martin Marušič, predsednik PZDU Južne Primorske, Mirko Miklavčič, in župan Mestne občine Nova Gorica, Matej Arčon, slavnostni govornik pa je bil predsednik ZDUS, Janez Sušnik.

»Upokojenci predstavljamo glas izkušenj in imamo veliko spominov. Z organizacijo različnih dejavnosti in aktivnosti potegnemo ljudi iz zaupčkov. Nagrada Državljan Evrope, ki jo je Evropski parlament podelil projektu Starejši za starejše, priča o humanosti in vztrajnosti 3.500 prostovoljcev iz vrst upokojencev, ki veliko postorijo za tiste, ki sami tega ne zmorejo več. Še naprej ostajmo humani in vrnimo družbi to, kar nam ta daje. Ne obupajmo, imejmo sanje in verjemimo vanje,« je ob koncu svojega pozdrava

nega govora dejal predsednik Janez Sušnik. Kulturni del programa se je zaključil s Primorsko himno, ki smo jo z zanosom skupaj z vsemi nastopajočimi zapeli tudi prisotni v dvorani. Družabno srečanje se je nadaljevalo pred restavracijo Vrtnica ob zvokih ansambla Beneški fantje.

Besedilo in foto, Marija Marinič

Tomaž Banovec

Tomaža Banovca poznamo vsi. Če ne osebno, pa vsaj po imenu. V Ljubljani je 1959 zaključil srednjo gradbeno šolo. Na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani (FAGG) je 1965 diplomiral na Oddelku za geodezijo in se zaposlil kot vodja kartografskega oddelka na Inštitutu za geodezijo in fotogrametrijo FAGG (danes Geodetski inštitut Slovenije).

1970 je postal direktor Razvojnega inštituta na tedanjem Geodetskem zavodu SRS, 1979 je bil imenovan za direktorja Centra SRS za družbeni sistem informiranja in informatiko nato pa nastopil funkcijo direktorja Zavoda SRS za statistiko (od 1995 Statistični urad RS, SURS), ki ga je vodil do upokojitve 2003. Že na prvem delovnem mestu je v skupini mladih inženirjev izkazal izvirnost. Avtokarta Jugoslavije iz 1967 in tej sledeča planinska karta Julijskih Alp pomenita začetek institucionalne kartografije za najširši krog uporabnikov.

Koordiniral je izdelavo digitalnega modela reliefa Slovenije, bil pa je tudi svetovalec pri Izvršnem svetu SRS za področje računalništva. V času njegovega vodenja Statističnega urada RS je slovenska državna statistika uvedla posodobitve statističnih procesov, poskrbela je za ureditev, razvoj in povezovanje registrov in administrativnih

evidenc za statistične analize ter skrbela za razširjanje statističnih podatkov, zaradi česar se je statistična stroka uveljavila v širši javnosti. Za svoje delo je prejel več državnih odlikovanj in priznanj. Tako kot na strokovnem področju je bil prodoren in inovativen tudi pod okriljem Planinske zveze Slovenije. Je prejemnik Bloudkove plakete za delo v planinski organizaciji, skoraj deset let je bil njen predsednik, bil pa je tudi zadnji predsednik Planinske zveze Jugoslavije. Eurostat mu je tik pred upokojitvijo podelil priznanje za prispevek pri prilagajanju slovenske statistične ureditve evropski. Banovec je v ZDUS aktiven že dobro desetletje na številnih področjih, saj premore vrsto multidisciplinarnih znanj in veščin. Je član strokovnega sveta ZDUS, pobudnik AOBIS (razvoj alternativnih - skupnostnih oblik bivanja starejših), vodja projekta HELPS, pobudnik in pisec mnogih ZDUS-ovih predlogov, iniciativ, raziskav, memorandumov in drugih dokumentov.

Vijola Bertalanič

Vijola Bertalanič je univerzitetna diplomirana socialna delavka, ki je upokojena od leta 2011. Vso svojo aktivno delovno dobo je posvetila delu z ljudmi. Najprej za družino in otroke, v zadnjih dvajsetih letih pa kot direktorica doma starejših občanov. Prav kontakt s stanovalci doma, njihovimi svojci in okoljem, kjer je dom deloval, je zelo pomemben in temu je dajala velik poudarek.

Že pred upokojitvijo je bila vključena v delo Pomurske pokrajinske zveze predvsem kot predstavnica ustanove za delo s starejšimi. Po upokojitvi pa je na pokrajinski zvezi našla zanimivo vsebino dela. Vključili so jo v Komisijo za domsko varstvo starejših pri ZDUS, v letu 2015 pa je prevzela vodenje Pomurske pokrajinske zveze društev upokojencev Murska Sobota. V tem času je sodelovala tudi v projektu Nazdravje, ki se je izvajal pod okriljem Norveškega finančnega sklada in Centra za zdravje in razvoj Murska Sobota, ZDUS pa je bil eden izmed partnerjev. Projekt se je izvajal v 24. društvih upokojencev v Pomurju. V okviru PPZDU MS pa je Vijola tudi koordinatorka projekta Starejši za

starejše, ki se izvaja v polovici Pomurskih društev.

V upravnem odboru ZDUS sodeluje od začetka tega mandata kot članica iz Pomurja in zastopa interese pokrajine in upokojencev. Pravi, da izhaja iz predela Slovenije, kjer so pokojnine najnižje, kjer je socialno stanje prebivalstva, in s tem tudi starejših, najslabše. Njena želja je, da bi bil ZDUS še bolj glasen pri urejanju pokojnin, urejanju zdravstvenega in socialnega

varstva in podobno. Že vrsto let se pripravila na nivoju države Zakon o dolgotrajni oskrbi, katerega sprejem je že v zamudi. V regiji živi veliko starejših, ki bi potrebovali oskrbo bodisi doma ali v ustanovi, pa si je sami, in niti s pomočjo svojcev, ne morejo privoščiti, lokalnih skupnosti pa ne želijo obremenjevati. Tako velikokrat životarijo brez ustrezne pomoči, ali pa za svojo oskrbo porabijo skupaj s svojci vsa razpoložljiva sredstva. Zavzemati se moramo za sprotno valorizacijo pokojnin in regresa za vse upokojence v skladu z zakonom, za ponovno uvedbo pogrebnin in olajšave pri dohodnini za starejše upokojence. Pri svojem delu in delu pokrajine se vključuje tudi v ostale aktivnosti, kot so pomoč pri organizaciji kulturnih, športnih in drugih aktivnosti v skladu z željami članov. Njen moto je, da ne sme biti med nami starejše osebe, ki potrebuje pomoč, pa je ne more dobiti. Starejši nudimo tisto, kar lahko drug drugemu, službe, ki so za to ustanovljene, pa morajo poskrbeti za vse drugo. Prav zato je pomemben tudi kontakt in sodelovanje z vsemi izvajalci s področja zdravstva, sociale, lokalnimi skupnostmi in vsemi drugimi. To je Vijola Bertalanič!

Magični lik 1 (vodoravno in navpično)

1. tovarna mopedov v Kopru 2. Drevesni zajedavec
3. osnovna enota 4. sol oleinske kisline 5. Jezero v Litvi

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Magični lik 2

1. drevo naših gozdov 2. Kraški pojav 3. lahko je televizijski
4. Filozof iz Elea 5. Fotograf Kristl

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Rešitev iz prejšnje številke:

1. lik vodoravno in navpično

1. Pisar, 2. Iskra, 3. Skala, 4. Arles, 5. Raask

2. lik vodoravno in navpično

1. Tobak, 2. Ouase, 3. Baski, 4. Asket, 5. Keita

Varni v jeseni življenja

Pravijo, da nesreča nikoli ne počiva. Ker smo v jeseni življenja še bolj dovzetni za različne poškodbe, sta Zavarovalnica Triglav in Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS) konec septembra v okviru Festivala za tretje življenjsko obdobje podpisali generalno polico za nezgodno zavarovanje starejših, ki članom ZDUS omogoča zavarovanje pod ugodnimi pogoji.

Želja vsakega izmed nas je, da bi čas po upokojitvi lahko preživel s čim manj zdravstvenimi tegobami in posledično užival v vseh lepotah t. i. tretjega življenjskega obdobja. Žal so nezgode in poškodbe kljub pazljivosti med starejšo generacijo precej pogoste, zato se je na »nesrečne primere«, ko vas doleti poškodba, priporočljivo pripraviti že prej. Da vas ne bi po nepotrebnem bolela glava. Zavarovalnica Triglav in ZDUS sta tako združili moči in odslej upokojencem omogočata skupinsko obliko zavarovanja, ki je ugodnejša od individualnih oblik zavarovanj.

Kdo se lahko zavaruje?

Z nezgodnim zavarovanjem starejših po generalni polici ZDUS se lahko zavarujejo člani ZDUS od **60. do 85. leta starosti, ne glede na njihovo zdravstveno stanje in splošno delovno sposobnost**, pod pogojem, da so ob sklenitvi zavarovanja sposobni samostojno opravljati vse osnovne življenjske potrebe.

Izbirajo lahko med spodaj navedenimi štirimi **paketi zavarovalnih kritij**.

Premija je odvisna od starosti zavarovanca ob pristopu k zavarovanju in se pri zavarovancih, ki so pristopili k zavarovanju do 75. leta starosti, **ob koncu meseca** v katerem dopolnijo 75. leto starosti, **zviša**.

Pristop k zavarovanju po 85. letu starosti ni več mogoč, zavarovanec pa lahko ostane v zavarovanju ob isti premiji kot velja za starostno skupino nad 75 do 85 let s tem, da zavarovalnica ob nezgodi v skladu s pogoji izplača 50 % od zneska zavarovalnine, ki bi jo sicer morala izplačati.

Kaj zavarovanje krije?

Nezgodno zavarovanje starejših glede na izbran paket krije sledeče nevarnosti, ki so posledica nezgode:

- nezgodno smrt,
- trajno izgubo splošne funkcionalne sposobnosti - invalidnost,
- zlom, izpah in opekline,
- fizioterapevtsko zdravljenje,
- nastanitev in zdravljenje v bolnišnici.

NEZGODNA SMRT

Ob smrti zaradi nezgode se upravičencu, ki je določen na polici, izplača dogovorjena zavarovalna vsota za primer nezgodne smrti.

Zavarovalne vsote in premije so izražene v EUR.

Paket	Nezgodna smrt	Invalidnost	Zlom, izpah, opekline	Dnevno nadomestilo za dneve opravljanja fizikalne terapije	Bolnišnični dan	Mesečna premija glede na starost zavarovanca*	
						od 60 do 75 let	nad 75 do 85 let
A	3.500,00	7.000,00	700,00	/	/	1,79	2,83
B	3.500,00	7.000,00	700,00	3,50	5,00	3,15	4,67
C	5.000,00	10.000,00	1.000,00	/	/	2,55	4,04
D	5.000,00	10.000,00	1.000,00	5,00	5,00	4,18	6,26

*Premija vključuje 8,5 % davek od prometa zavarovalnih poslov.

INVALIDNOST

Če zavarovanec utрпи trajne posledice zaradi nezgode, se izplača ustrezni del zavarovalne vsote za invalidnost v skladu s tabelo invalidnosti, ki je sestavni del zavarovalnih pogojev. Invalidnost se ugotavlja na podlagi predložene zdravstvene dokumentacije. Odstotki invalidnosti so določeni v tabeli, zato zdravniški pregledi za ugotavljanje stopnje invalidnosti niso potrebni.

ZLOM, IZPAH IN OPEKLINE

Če so posledice nezgodnega dogodka zlom kosti, izpah ali opekline, zavarovalnica izplača zavarovancu nadomestilo po tabeli zlomov, izpahov in opeklin, ki je sestavni del zavarovalnih pogojev. Nadomestilo se izplača na podlagi predložene zdravstvene dokumentacije.

FIZIOTERAPEVTSKO ZDRAVLJENJE

Dnevno nadomestilo za dneve opravljanja fizikalne terapije se izplača za dneve opravljanja fizikalne terapije na podlagi napotila zdravnika. Izplača se za največ 30 dni fizikalnih terapij po enem nezgodnem dogodku.

NASTANITEV IN ZDRAVLJENJE V BOLNIŠNICI - NADOMESTILO ZA BOLNIŠNIČNI DAN

Nadomestilo za bolnišnični dan se izplača za največ 45 dni bivanja zavarovanca v bolnišnici po nezgodnem dogodku. Kriti so samo dnevi nastanitve v bolnišnici, ki so potrebni zaradi zdravljenja, ne pa tudi dnevi nadaljnega bolnišničnega bivanja zaradi nege zavarovanca.

PREDNOSTI

- Zavarujete se lahko ne glede na zdravstveno stanje in splošno delovno sposobnost.
- Zavarujete se lahko osebe v starosti od 60 do 85 let.
- Nezgodno zavarovanje se lahko nadaljuje tudi po dopolnjenem 85. letu starosti.
- Enostavno in hitro izplačilo zavarovalnine v primeru nezgode. Izplačilo zavarovalnine se izvede že na osnovi diagnoze, izkazane v zdravstveni dokumentaciji. Zdravniški pregledi za ugotavljanje posledic nezgode in višine nadomestila niso potrebni.

UGODNOSTI

- Popust na skupinsko zavarovanje.
- Popust na plačilo s SEPA direktno obremenitvijo.

Kako skleniti zavarovanje?

Član ZDUS, ki se želi zavarovati, izpolni **pristopno izjavo**, na podlagi katere mu bo Zavarovalnica Triglav izdala **individualno zavarovalno polico**. Plačnik premije je zavarovanec – član ZDUS. Premija se plačuje **mesečno preko direktne obremenitve** osebnega računa. Pristopne izjave in navodila za sklenitev zavarovanja bodo člani ZDUS prejeli na sedežih lokalnih Pokrajinskih zvez društev upokojencev. Izpolnjena dokumentacija se bo posredovala na krajevno pristojno območno enoto Zavarovalnice Triglav, ki bo poskrbela za izdajo police. Na najbližji območni enoti Zavarovalnice Triglav bodo posameznikom na voljo tudi v primeru dodatnih pojasnil glede vsebine zavarovanja. S sklenitvijo nezgodnega zavarovanja starejših boste poskrbeli za **finančno varnost** sebe in svojih najbližjih v primeru nezgode. In tako brez skrbi uživali v jeseni življenja.

Dan ZDUS bo 15. december

V mesecu ki se izteka, se je sestel odbor za gospodarstvo in turizem, ki je razpravljal o nekaterih aktualnih temah in strategijah. Člani komisije so se seznanili s poročilom o finančnem poslovanju ZDUS v prvih sedmih mesecih, ki ga je predstavil predsednik Janez Sušnik. V razpravi so bila izpostavljena še vprašanja o vrstah stroškov pri izvajanju programa Starejši za starejše. Podrobnejši pregled porabe je podal predsednik ZDUS Janez Sušnik.

Člani odbora so se seznanili še s predlogom porabe preostalih sredstev do konca tekočega leta in se z njim strinjali. Komisija se strinja, da je poročilo primerno za obravnavo in sprejem na UO ZDUS. Komisija se je seznanila z imenovanjem ekspertne skupine v sestavi: Boris J. Bregant, Andrej Cetinski, Bruno Korelič, Jože Stanič in Saša Geržina. Ekspertna skupina je na prvem sestanku sprejela način dela in glavne teme, ki jih bo obravnavala. Zelo pomembno je, da bomo obravnavali teme namenjene za starejšo populacijo, tako v smislu ustvarjanja primerne obsega sredstev za pokojnine, kakor tudi za ostale programe pomembne za upokojece, zato bomo obravnavali vse dogodke, ki vplivajo na rast BDP Slovenije. Prvi konkretni primer obravnave je tako bil predlog Zakona o izgradnji drugega tira Divača Koper, še predno je bil razpisan referendum o tem zakonu. Ekspertna skupina ugotavlja, da je drugi tir nujen za normalen razvoj Luke Koper in varno obratovanje železniškega transporta. Prav tako smatra, da ne sme priti

do zamika pri pričetku izgradnje. Imeli pa smo konkretne predloge in zahteve za dopolnilo zakona in ostalih projektnih dokumentov. Po razpravi s predstavniki investitorja in Vlade RS smo dobili zagotovila za ustrezna dopolnila, zato smo tudi na referendumu podprli sprejet zakon. Glede na aktivno vlogo ZDUS pri referendumskem dogajanju vztrajamo, da se član Ekspertne skupine Andrej Cetinski vključi v Odbor za finančno in ekonomsko kontrolo projekta 2 TDK, to je projektni svet, skladno s 44. členom zakona. V nadaljevanju se je komisija poenotila pri predlogu glede nakupa dodatnih delnic Delavske hranilnice, do višine v vrednosti sedanjih delnic v lasti ZDUS. Podrobno smo se seznanili z nameranim nakupom zemljišča v neposredni soseski Hotela Delfin v Izoli. Komisija smatra, da je nakup v principu ekonomsko upravičen, moramo pa vztrajati, da so pred nakupom nesporno opredeljena lastništva, kot tudi raba pridobljenega prostora in odnosi s solastniki in lastniki sosednjih parcel. Komisija se je strinjala s predlogom delitve sredstev iz prispevka SPIZ, glede demografskega sklada pa komisija meni, da se morajo razprave intenzivno nadaljevati v smeri, ki zagotavlja dolgoročne stabilne vire za izplačilo pokojnin in ostalih sredstev za upokojece. Komisija je sprejela informacijo o določitvi Dneva ZDUS, 15. decembra 2017, in da se slovesnosti organizirajo v Hotelu Delfin v Izoli. Podrobnosti pripravi vodstvo ZDUS in o njih obvesti članstvo preko Pokrajinskih zvez.

Boris J. Bregant

ZDUS in OO Rokodelske delavnice Delfin 2017 objavljata RAZPIS ZA ROKODELSKE DELAVNICE DELFIN 2017

Zavarovalnica Triglav, d.d.

Rokodelske delavnice Delfin 2017 bodo trajale 5 dni od ponedeljka 11. decembra do vključno petka 15. decembra 2017 v Hotelu Delfin v Izoli. Pogoji razpisa so v prilogi. Prijavnica je v prilogi samo na spletni strani ZDUS. Izpolnjeno prijavnico pošljite **izključno** po elektronski pošti na elektronski naslov: kaja.klun@zdus-zveza.si **do vključno 9. novembra 2017**

POGOJI RAZPISA ZA PRIJAVO NA ROKODELSKE DELAVNICE DELFIN 2017

ROKODELSKE DELAVNICE

- Organizator zagotavlja udeležbo vsakega pravočasno prijavljenega in izbranega mentorja v treh delavnicah (vsak dan v drugi delavnici) in si pridržuje pravico prerazporeditev po delavnicah glede na skupno število prijav po posameznih delavnicah.
- Vsak se lahko prijavi na maksimalno 4 delavnice. Organizacijski odbor pa bo upošteval želje izbranega kandidata in ga po možnosti razporedil v tri delavnice po njegovi prijavi, v primeru odstopanj od njegovih želja pa bo OO z njim še telefonsko usklajeval izbor delavnic.
- Izjema bo delavnica št. 14 »Klekljan delfin«, na kateri bo 5 izbranih kandidatov sodelovalo na vseh treh delavnicah od začetka do zaključka delavnic.
- Organizator pričakuje od prijavljenih mentorjev in mentoric, da imajo ročne spretnosti, za delavnico št. 4 znanje šivanja, za delavnico št. 8 znanje osnov vezenja in za delavnico št. 10 znanje kvačkanja.

- Za prijavo na delavnico št. 14 »Klekljan delfin« pa organizator pričakuje znanje osnov klekljanja.
- Rokodelske delavnice bodo vodile že izbrane ljubiteljske mojstrice in mojstri.
- Vse tri dni bo tudi delavnica št. 16 »Izdelava vodne rakete«, ki pa bo namenjena spremljevalcem. Njihove prijave bomo sprejemali neposredno v hotelu.

OPIS DELAVNIC

Št. del.	Naziv delavnice	Slika izdelka	Št. del.	Naziv delavnice	Slika izdelka
1	Priponka		9	Rože iz nogavic	
2	Risanje na steklo		10	Kvačkana plastična torba	
3	Polsteni nakit		11	Vezen prticek	

4	Muca iz nogavice		12	Božična zvezda iz krep papirja	
5	Hotel za žuželke		13	Nakit iz pisarniških sponk	
6	Rože iz lesa		14	Klekljan delfin	
7	Zapestnica		15	Peka ocvirkove potice	
8	Vezen prtiček starodavnih motivov				

IZBOR MENTORJEV IN MENTORIC

- Izbor udeležencev delavnic bo izvedel Organizacijski odbor rokodelskih delavnic in bo dokončen.
- V primeru odpovedi že izbranih mentorjev in mentorice bo Organizacijski odbor rokodelskih delavnic izbral nove mentorje in mentorice na podlagi sprejetih prijavnic, ki niso bili izbrani.
- Število prijav je omejeno skupaj na 70 mentorjev in mentorice, ki se bodo udeležili 14 delavnic in še 5 mentorjev in mentorice, ki se bodo udeležili delavnice »Klekljan delfin«, skupaj torej 75 mentorjev in mentorice.
- Kotizacija za izbrane mentorje in mentorice znaša **106 € + 5,08 €** turistične takse. Ta znesek mentorji in mentorice plačajo v hotelu ob odjavi. V kotizacijo so vključeni 4 polni penziona v hotelu, udeležba na treh delavnicah, uporabljen material na delavnicah, udeležba v ostalem programu delavnic ter ostale storitve hotela. Bivanje v hotelu bo samo v dvoposteljnih sobah.
- Udeležba na samih delavnicah bo brezplačna za izbrane mentorje in mentorice. Mentorji in mentorice bodo lahko odnesli izdelane izdelke na posamezni delavnici s seboj domov po zaključni razstavi v hotelu.
- Organizator si pridržuje pravico do vsakršnih sprememb razpisa, organizacije ter števila in izbora prijavljenih mentorjev, urnika delavnic, razporeditve mentorjev/ic po delavnicah in razporeditve prijavljenih mentorjev/ic in njihovih spremljevalk/cev za avtobusni prevoz.
- Organizacijski odbor bo lahko na osnovi prijav izbral tudi mentorje in mentorice, ki bi se udeležili rokodelskih delavnic v Delfinu in v času delavnic ne bodo bivali v hotelu in bodo vključeni v razpisano kvoto udeležencev. Maksimalno število prijav brez bivanja v hotelu sta dva udeleženca. V tem primeru znaša cena 30€ na osebo, ki jo bodo izbrani udeleženci plačali organizatorju na osnovi izdanega računa.

POGOJI RAZPISA

- Organizacijski odbor rokodelskih delavnic bo izbral le mentorice in mentorje, ki so člani Društev upokojencev v Sloveniji, včlanjena v PZDU in ZDUS in letno izpolnjujejo obveznosti do PZDU in ZDUS.

Ostali pogoji:

- Plačilo članarine Društva upokojencev, iz katerega je prijavljen kandidat, PZDU in ZDUS-u za leto 2016 v dogovorjeni višini.
- Iz vsakega DU se lahko prijavi maksimalno 2 kandidata.
- OO bo upošteval enakomerni izbor po PZDU glede na število članstev.
- Razmerje med novo prijavljeni in udeleženci iz preteklih let bo praviloma – 30 % novi udeleženci – 70 % stari udeleženci.
- Izbran bo samo eden od prijavljenih zakoncev.
- Upoštevali bomo tudi aktivnosti prijavljenih rokodelcev v l. 2017 – razstave, delavnice, delo z mladimi (vašo aktivnost v letu 2017 opišite v prijavi).
- Upoštewane bodo samo pravilno izpolnjene prijavnice in **pravočasno poslane samo po elektronski pošti**; prijavnice lahko izpolnite v rokopisu in jo izpolnjeno in podpisano pošljete kot fotografijo ali skeniran dokument po elektronski pošti na naslov: **kaja.klun@zduk-zveza.si**.
- Upoštevale se bodo vse **pravilno izpolnjene prijavnice po zaporedju prejema do zapolnitve razpisanega števila mest**.
- V Glasilu ZDUS Plus bo samo objava o razpisnih pogojih, prijavnica pa bo objavljena samo na spletni strani ZDUS-a.**
- OO bo o svoji odločitvi o izboru obvestil vse prijavljene po elektronski pošti do **20. novembra 2017**.
- Rok sprejema prijav po elektronski pošti je vključno do **9. novembra 2017**.
- Odpovedi od izbora na delavnico se bodo sprejemale najkasneje do 4. decembra 2017, v primeru nepravilne odpovedi tik pred začetkom pa se bodo izbrane mentorju zaračunali stroški odpovedi v višini 60 €.**

1. PRIJAVA SPREMLJEVALCA

- Organizator in hotel Delfin omogočata, da je v času delavnic z vami tudi spremljevalec. V kolikor bo z vami tudi spremljevalka/ec vas prosimo, da na prijavnico vpišete tudi njene oz. njegove podatke – ime in priimek, naslov, elektronski naslov, telefon.
- Cena polnega penziona za štiri dni za spremljevalca v času delavnic znaša **129,60 € + 5,08 €** za turistično takso.
- Spremljevalka/ec se bosta lahko udeležila vseh dogodkov v okviru programa Rokodelskih delavnic Delfin 2017 in storitev hotela razen udeležbe na samih delavnicah.

2. AVTOBUSNI PREVOZ

- Avtobusni prevoz bo praviloma organiziran v Izolo in nazaj.
- Relacijo prevoza bo izbral Organizacijski odbor rokodelskih delavnic na osnovi izbora mentorjev in mentorice in njihovih lokacij.
- Cena avtobusnega prevoza v obe smeri znaša 26 € in se plača ZDUS-u na podlagi izstavljenega računa.
- Avtobusni prevoz za spremljevalce bo možen v primeru prostih mest na avtobusu. Prednost za avtobusni prevoz imajo že izbrani ljubiteljski mojstri in mojstrice, izbrani mentorji in na koncu tudi spremljevalci. O izboru za prevoz bo OO obvestil vse prijavnice do 20. 11. 2017.
- OO bo upošteval uvrstitev na avtobusni prevoz po časovnem zaporedju prijav.
- Organizator ne bo povrnil prevoznih stroškov za vse mentorje/ice, ki bodo uporabili lastni prevoz v Izolo.

3. IZDELKI, RAZSTAVA

- Mentorji in mentorice bodo svoje izdelane izdelke na posameznih delavnicah razstavili na tudi razstavi na zaključku delavnic.

- OO bo pripravil razstavo svojih izdelkov na kateri pa bodo sodelovali samo ljubiteljski mojstri in mojstrice.

4. BIVANJE V HOTELU DELFIN IZOLA

- V hotelu bo bivanje praviloma samo v dvoposteljnih sobah. Predvideni so 4 polni penzioni (začetek v ponedeljek s kosilom in zaključek v petek z zajtrkom).
- V času delavnic bodo vsi udeleženci Rokodelskih delavnic Delfin 2017 lahko brezplačno koristili storitve hotela: kopanje v bazenih, gimnastika v telovadnici in bazenih, obisk večernih hotelskih prireditev, animacijski program hotela in ostalo.

5. OSTALO

- Organizator zagotavlja varstvo osebnih podatkov in jih bo lahko uporabil samo za potrebe ZDUS.

- Udeležba na rokodelskih delavnicah RDD 2017 je na lastno odgovornost in lastne stroške, razen pogojev, ki so opisani v razpisu.
- Dodatne informacije v zvezi z razpisom lahko dobite: **Kaja Klun, tel.: 01 519 50 86, e-naslov: kaja.klun@zds-zveza.si**
Branko Suhadolnik, tel.: 041 665 719, e-naslov: branko.suhadolnik@telemach.net, bsuh.rdo@gmail.com
- Organizator bo o izboru mentorjev in mentoric za rokodelske delavnice Delfin vse pravočasno prijavljene kandidate obvestil **do 20. 11. 2016** skupaj s podrobnim programom in navodili rokodelskih delavnic Delfin v Izoli **po elektronski pošti**.
- **Vsa pisna komunikacija bo potekala izključno po elektronski pošti, zato vas prosimo, da v kolikor nimate svojega elektronskega naslova, napišite elektronski naslov, na katerem boste dosegljivi.**

UGODNOSTI ZA ČLANE

Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS) je za svoje članstvo dogovorila in sklenila ugodnosti s partnerji Zavarovalnica Triglav, d.d., Avto-moto-zveza Slovenije in Avto Krka d.o.o. Predstavitve ugodnosti in podpis partnerskih pogodb je potekala v sklopu novinarske konference dne 27. 9. 2017 na 17. Festivalu za tretje življenjsko obdobje.

Ugodnost Zavarovalnice Triglav, d.d.

Skupinsko nezgodno zavarovanje starejših

Nezgodno zavarovanje starejših je namenjeno osebam **od 60. do 85. leta starosti**, predvsem pa upokojencem. Kritija so prilagojena potrebam starejše populacije v primeru nezgode.

Zavarovalne vsote in premije so izražene v EUR.

Paket	Nezgodna smrt	Invalidnost	Zlom, izpah, opekline	Dnevno nadomestilo za dneve opravljanja fizikalne terapije	Bolnišnični dan	Mesečna premija glede na starost zavarovanca*	
						od 60 do 75 let	nad 75 do 85 let
A	3.500,00	7.000,00	700,00	/	/	1,79	2,83
B	3.500,00	7.000,00	700,00	3,50	5,00	3,15	4,67
C	5.000,00	10.000,00	1.000,00	/	/	2,55	4,04
D	5.000,00	10.000,00	1.000,00	5,00	5,00	4,18	6,26

*Premija vključuje 8,5 % davek od prometa zavarovalnih poslov.

Premija je odvisna od starosti zavarovanca ob pristopu k zavarovanju in se pri tistih zavarovancih, ki so pristopili k zavarovanju do 75. leta starosti, **ob koncu meseca** v katerem dopolnijo 75. leto starosti, **zviša**.

Plačnik premije je zavarovalec sam – torej član ZDUS. Premija se plačuje mesečno preko direktne obremenitve.

Pristop k zavarovanju po 85. letu starosti ni več mogoč, zavarovanec pa lahko ostane v zavarovanju ob isti premiji kot velja za starostno skupino nad 75 do 85 let s tem, da zavarovalnica ob nezgodi v skladu s pogoji izplača 50 % od zneska zavarovalnine, ki bi jo sicer morala izplačati.

Za zavarovanje veljajo **Splošni pogoji za nezgodno zavarovanje starejših PG-nes/16-7**.

Kaj zavarovanje krije?

- Nezgodno zavarovanje starejših glede na izbran paket krije sledeče nevarnosti, ki so posledica nezgode:

Zavarovalnica Triglav, d.d.

Možna je izbira med spodaj navedenimi **štirimi paketi zavarovalnih kritij**. Kritije izbere posameznik sam.

- nezgodno smrt,
- trajno izgubo splošne funkcionalne sposobnosti - invalidnost,
- zlom, izpah in opekline,
- fizioterapevtsko zdravljenje,
- nastanitev in zdravljenje v bolnišnici.

NEZGODNA SMRT

Ob smrti zaradi nezgode se upravičencu, ki je določen na polici, izplača dogovorjena zavarovalna vsota za primer nezgodne smrti.

INVALIDNOST

Če zavarovanec utрпи trajne posledice zaradi nezgode, se izplača ustrejni del zavarovalne vsote za invalidnost v skladu s tabelo invalidnosti, ki je sestavni del zavarovalnih pogojev. Invalidnost se ugotavlja na podlagi predložene zdravstvene dokumentacije. Odstotki invalidnosti so določeni v tabeli, zato zdravniški pregledi za ugotavljanje stopnje invalidnosti niso potrebni.

ZLOM, IZPAH IN OPEKLINE

Če so posledice nezgodnega dogodka zlom kosti, izpah ali opekline, zavarovalnica izplača zavarovancu nadomestilo po tabeli zlomov, izpahov in opeklin, ki je sestavni del zavarovalnih pogojev. Nadomestilo se izplača na podlagi predložene zdravstvene dokumentacije.

FIZIOTERAPEVTSKO ZDRAVLJENJE

Dnevno nadomestilo za dneve opravljanja fizikalne terapije se izplača za dneve opravljanja fizikalne terapije na podlagi napotila zdravnika. Izplača se za največ 30 dni fizikalnih terapij po enem nezgodnem dogodku.

NASTANITEV IN ZDRAVLJENJE V BOLNIŠNICI - NADOMESTILO ZA BOLNIŠNIČNI DAN

Nadomestilo za bolnišnični dan se izplača za največ 45 dni bivanja zavarovanca v bolnišnici po nezgodnem dogodku. Kriti so samo dnevi nastanitve v bolnišnici, ki so potrebni zaradi zdravljenja, ne pa tudi dnevi nadaljnega bolnišničnega bivanja zaradi nege zavarovanca.

PREDNOSTI

Zavarujete se lahko ne glede na zdravstveno stanje in splošno delovno sposobnost.

Zavarujejo se lahko osebe v starosti od 60 do 85 let.

Nezgodno zavarovanje se lahko nadaljuje tudi po dopolnjenem 85. letu starosti.

Enostavno in hitro izplačilo zavarovalnine v primeru nezgode. Izplačilo zavarovalnine se izvede že na osnovi diagnoze, izkazane v zdravstveni dokumentaciji. Zdravniški pregledi za ugotavljanje posledic nezgode in višine nadomestila niso potrebni.

UGODNOSTI

15 % popust na skupinsko zavarovanje.

3 % popust na plačilo s SEPA direktno obremenitvijo.

Pristopne izjave posameznikov za skupinsko zavarovanje sprejemamo na PZDU in ZDUS (več o tem na naši spletni strani pod zavahkom **Informacije - Ugodnosti za člane društev**).

Veljavnost ugodnosti nastopi z dnem 1. 11. 2017

Ugodnost Avto-moto zveze Slovenije

10 % popusta pri plačilu tehničnih pregledov v vseh poslovnih enotah AMZS, kjer je mogoče opraviti tehnični pregled. V primeru posebnih akcij se popusti med seboj ne seštevajo. Popust velja za tehnični pregled za osebni avto v lasti člana ali njegovega ožjega družinskega člana (mož, žena, zunajzakonski partner, ki živi na istem naslovu kot član). Člani imajo možnost včlanitve v AMZS, s čimer pridobijo višji, kar 20 % popust na tehnični pregled in poleg pomoči na cesti še številne druge ugodnosti pri vzdrževanju vozila, ki izhajajo ponudbe AMZS članstva. Vsi člani ZDUS bodo ob včlanitvi v AMZS prejeli kupon za 5 EUR, ki ga lahko izkoristijo pri nakupu v enotah AMZS v višini nad 40 EUR-.

Člani lahko ugodnost koristijo v naslednjih poslovnih enotah:

POSLOVNA ENOTA (PE)	NASLOVI PE
AMZS d.d., PE Ljubljana	Dunajska cesta 128 a, 1000 Ljubljana
AMZS d.d., PE Otočec	Grajska cesta 5 8222, Otočec ob Krki
AMZS d.d., PE Kranj	Bleiweisova ulica 36, 4000 Kranj
AMZS d.d., PE Celje	Ljubljanska cesta 35, 3000 Celje

AMZS d.d., PE Koper	Sermin 7 c, 6000 Koper
AMZS d.d., PE Maribor	Zagrebška cesta 25, 2000 Maribor
AMZS d.d., PE Kočevje	Podjetniško naselje 14, 1330 Kočevje
AMZS d.d., PE Črnomelj	Belokranjska cesta 30, 8340 Črnomelj
AMZS d.d., PE Murska Sobota	Noršinska ulica 2, 9000 Murska Sobota
AMZS d.d., PE Dravograd	Mariborska cesta 60, 2370 Dravograd
AMZS d.d., PE Ptuj	Ormoška cesta 23, 2250 Ptuj
AMZS d.d., PE Nova Gorica	Polje 4, 5290 Šempeter pri Gorici
AMZS d.d., PE Lenart	Industrijska ulica 26, 2230 Lenart
AMZS d.d., PE Ribnica	Ob železnici 2, 1310 Ribnica
AMZS d.d., PE Rogaška Slatina	Prvomajska ulica 35, 3250 Rogaška Slatina
AMZS d.d., PE Šempeter v Savinjski dolini	Rimska cesta 98 b, 3311 Šempeter v Savinjski dolini
AMZS d.d., PE Lesce	Hraška cesta 19, 4248 Lesce
AMZS d.d., PE Ljubljana, Leskoškova	Leskoškova cesta 11, 1000 Ljubljana
AMZS d.d., PE Trbovlje	Savinjska cesta 36, 1420 Trbovlje
AMZS d.d., PE Ajdovščina	Goriška cesta 75, 5270 Ajdovščina
AMZS d.d., PE Vipava	Goriška cesta 13, 5271 Vipava

Veljavnost nastopi z dnem 1. 10. 2017.

Ugodnost Avto Krka d.o.o.

10 % popust pri plačilu tehničnih pregledov na vseh poslovnih enotah v Skupini Avto Krka

Člani lahko ugodnost koristijo v naslednjih poslovnih enotah:

POSLOVNA ENOTA (PE)	NASLOVI PE
AVTO KRKA KK, d.o.o., PE KRŠKO	Ulica MDB 2, 8273 Leskovec pri Krškem
AVTO KRKA NM, d.o.o., PE NOVO MESTO	Pod Trško goro 83 a, 8000 Novo mesto
AVTO KRKA NG, d.o.o., PE ŠEMPETER	Žnidarčičeva ul. 15, 5290 Šempeter pri Gorici

AVTO KRKA ID, d.o.o., PE IDRJA	Mokraška vas 3, 5280 Idrija
AVTO KRKA PO, d.o.o., PE POSTOJNA	Tržaška cesta 60 d, 6230 Postojna
AVTO KRKA TO, d.o.o., PE TOLMIN	Poljubinj 89 f, 5220 Tolmin
AVTO KRKA VI, d.o.o., PE NOVA GORICA	Industrijska cesta 2 a, 5102 Nova Gorica
AVTO KRKA TP d.o.o., PE LJUBLJANA II	Devova ulica 6, 1000 Ljubljana

PE LJUBLJANA	Cesta Ljubljanske brigade 15, 1000 Ljubljana
AVTO KRKA MB, d.o.o., PE MARIBOR	Ptujska cesta 190, 2000 Maribor
AVTO KRKA CE, d.o.o., PE ŠENTJUR	Ul. Tončke Čečeve 18, 3230 Šentjur pri Celju
PE LENDAVAL	Industrijska ulica 3, 9220 Lendava
PE SEŽANA	Cesta na Lenivec 32, 6210 Sežana
PE AJDOVŠČINA	Vipavska cesta 6 e, 5270 Ajdovščina
PE LJUTOMER	Kolodvorska ul. 18 a, 9240 Ljutomer
PE GORNJA RADGONA	Ljutomerska c. 34, 9250 Gornja Radgona
PE SLOVENSKA BISTRICA	Rimska ulica 12, 2310 Slovenska Bistrica

PE MARIBOR	Zagrebska cesta 85, 2000 Maribor
PE ŠKOFJA LOKA	Kidričeva cesta 50, 4220 Škofja Loka
PE PESNICA	Spodnje Dobrenje 42 a, 2211 Pesnica pri Mariboru
PE MARIBOR	Belokranjska ul. 12, 2104 Maribor
PE CELJE	Ipavčeva ul. 21, 3000 Celje
PE RAVNE	Dobja vas 128, 2390 Ravne na Koroškem
PE SLOVENSKE KONJICE	Ob potoku 2 a, 3210 Slovenske Konjice
PE RADLJE OB DRAVI	Koroška cesta 69 c, 2360 Radlje ob Dravi
PE VELENJE	Partizanska cesta 3, 3320 Velenje
PE PTUJ	Rajšpova ulica 26 a, 2250 Ptuj

Veljavnost nastopi z dnem 1. 10. 2017.

Komisija za kulturo ZDUS je izbrala letošnje nagrajence natečaja Voščilnica 2018.

Komisija ni imela lahkega dela. Foto, ZDUS

Na letošnjem natečaju je sodelovalo 19 Društev upokojencev iz cele Slovenije; 39 avtorjev je na natečaj poslalo 103 voščilnice, kajti letos je komisija omejila število poslanih izdelkov na tri. To se je izkazalo za pozitivno, saj so bile vse voščilnice skrbno izbrane in tehnično skoraj popolne. Člani komisije so upoštevali razpisne pogoje in kriterije: izvirnost, kreativnost, kvaliteta dela, moč umetniškega izraza, vsebina (likovni pristop in motiv), duhovitost. Prav pri zadnjem je komisija ugotovila, da voščilnic s to tematiko ni veliko in da jih ustvarja le malo članov (eden ali dva). Komisija je ugotovila, da so voščilnice vsako leto boljše, bolj dovršene in da se vedno pojavi kakšna nova tehnika; letos so bile voščilnice kombinirane z juto in izvezene z belokranjskim tkaničenjem, z gobelinom, v tehniki prepletanja niti, t.i. »string art.« To je rezultat prizadevanja Komisije za kulturo, ki že nekaj let organizira ne le razpis, temveč tudi brezplačne delavnice za člane vseh društev. Zanimanje je zelo veliko in prisotna je želja, da se znanje nadgradi. V zadnjih nekaj letih je ponudba materialov, sodobnih pripomočkov in novih tehnik izdelovanja voščilnic v velikem razcvetu. Vse to pa se zrcali v vse kvalitetnejših, likovno, estetsko in tehnično dovršenih voščilnicah.

Letošnji nagrajenci: Rezka Arnuš iz DU Dolenjske Toplice za voščilnico »Božična pravljica« v tehniki akril, Marija Skledar iz DU Murska

Sobota in Jelka Zajc iz DU Litija za voščilnico »Kruh« v tehniki akril na papir. Člani komisije so na pobudo članstva sklenili, da omenijo tudi sedem voščilnic in njihovih ustvarjalcev (četrti mesto), ki zaključujejo deseterico najboljših, to so: Silva Horvat (Ormož), Ljuba Fišer (Ormož), Vera Lukšič (Dolenjske Toplice), Slavi Janež (Litija), Ivan Blažič (Litija), Dora Kalčič (Ilirska Bistrica) in Mirjana Cvijič (Dravograd).

Nagrajencem iskrene čestitke in veliko lepih voščilnic naj razveseli prejemnike.

Milena Dimec

Čestitke Milanu Pavlihi

Tik pred zaključkom redakcije 10. številke ZDUSplus smo izvedeli, da so našemu članu na 11. Festivalu veteranskih godb v Mariboru podelili častni naziv **AMBASADOR veteranskih godb Slovenije** za dolgoletno plemenito prizadevanje in žlahten pečat, s katerim je neizbrisno zaznamoval svoje požrtvovalno delo na področju godbeništvu v Sloveniji. Čestitkam se pridružuje tudi vodstvo ZDUS in uredništvo naše revije!

**Praznujte
letošnji božič v
prijetni družbi
veselih ljudi!**

**Brez
doplačila
za enoposteljno
sobo v času
božičkovega
avtobusa.**

Brezplačen Božičkov avtobus

22.12.-29.12.2017

Avtobus bo potnike pobral na parkirišču pod Halo Tivoli v petek, 22.12. 2017, ob 10.00.

Povratak iz Hotela Delfin bo v petek, 29.12. 2017, ob 10.00.

22.12.-29.12.2017

upokojenci

ostali gostje

7x polpenzion

252 eur

287 eur

- **dodaten popust za otroke:** en otrok do vključno 12. leta biva brezplačno
- obisk Božička in obdarovanje naših najmlajših

Cene veljajo na osebo v dvoposteljni sobi za izbran termin.
Doplačilo na osebo na dan: turistična taksa 1,27 EUR. Ob rezervaciji
prijavite prevoz z avtobusom. **Upokojenci**, ki so člani društva, kluba ali
aktiva upokojencev pri ZDUS in člani kluba revije **Vzajemnost** imajo
10 % popusta (popusti se ne seštevajo).

D
delfin ^{***}
HOTEL

T 05 660 74 00

E rezervacije@hotel-delfin.si

W www.hotel-delfin.si

POZOR, REDNA VADBA LAHKO POVZROČI DOBRO POČUTJE!

Telovadite, kjerkoli se počutite sproščeno, doma, v pisarni, parku ali hotelu. Telovadite v svojem tempu in uživajte. Telovadite s profesionalnimi trenerji in znanimi osebnostmi. Preizkusite se v različnih vadbah aerobike, joge, pilatesa in drugih.

Vstopite v največjo slovensko spletno telovadnico in trenirajte brezplačno!

Trenirajte na
varuhzdravja.si

**VARUH ZDRAVJA
VZAJEMNA**